

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	ד"ר.30 מודיעין ע.	בני ברק	ירושלים	עיר
18:15	18:28	18:36	18:25	18:25	18:34	18:28	18:37	18:36	18:18	כניסת שבת
19:30	19:29	19:30	19:30	19:30	19:31	19:31	19:29	19:31	19:29	יציאת שבת
20:06	20:09	20:08	20:06	20:05	20:07	20:09	20:07	20:07	20:09	ר"ת

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לפרשת מצ"י - כה אלול | דף הימים - סנהדרין ט - סב | משנה בחורה - סימן רנ"ג סעיף ה' עד סימן רנ"ד אמצע סעיף ה' "ואם נתן" | מוסר - פרק י"ד 'ענה מדבר אודות הסיבה עד פרק א' 'ענה מכל זה' | קנין חכמה - 'הנה מדוגות רבות' עד 'ארבעה ועשרים דברים'

יום המישי ט"ז אלול תשע"ז | פניני פרשת כי תבוא | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

החזון איש לימד אותי איך צריך לנצל את הכוחות גם בעת חולשה. היה זה לאחר שהחזון איש היה חולה, כשהתחיל להתרפא ועדיין היה חלש, הוא לקח אותי עמו וניסה ללכת לבקר את אמו

מרן רבינו נסים קרליץ שליט"א על עבודת ד' כראוי ובשמחה

שישירו שירי רגש. צוות הישיבה בא לשאול את רבינו דעת תורה, האם הדבר ראוי ונכון לעשות.

השיב רבינו ואמר: "האמת היא שיתכן שהואיל ואינני מכיר את הכלי הזה אינני יכול להשיב- אך עם כל זאת חושבני שיש תועלת גדולה בדבר, ותגידו לאותו מגיד שיעור שטוב הוא עושה"

לאחר שהתחיל המגיד שיעור הנ"ל לצאת עם התלמידים על פי הוראת רבינו, ניגש אחד ההורים למרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל וסיפר לו על כך. ההורה היה בטוח שמרן הגרמ"ל יביע התנגדות חמורה לענין- אך להפתעתו הגיב מרן הגרמ"ל בהתרגשות רבה ואמר: "שמחה גדולה לי כשאני שומע שיש כאלו מגידי שיעורים שיודעים איך לתת חמימות לבחורים; לך ותאמר לו בשמי שאני מקנא בעולם הבא שלו..."

האם יש לעשות השתדלות כדי למנוע יסורים
נשאל רבנו: אדם שבאו עליו יסורים ובידו למנועם על ידי נטילת תרופות הרגעה או הרדמה, כגון אצל רופא שיניים וכדומה- האם יש מעלה שלא לעשות פעולות הרגעה אלו כדי לקבל יסורים באהבה?

תשובה: לקיחת תרופה אינה סתירה לקבלת יסורים באהבה; דבר זה דומה למי שמתפלל שלא יהיו לו יסורים, ולכן מותר לקחת תרופה. אלא שבעת שאדם לוקח תרופה ומתפלל שיעברו יסוריו, יזהר שצורת התפילה לא תהיה בכעס על היסורים.

מאידך, הוסיף רבינו וסיפר, שאביו הגאון רבי נחום מאיר זצוק"ל, כשהוצרך לעבור ניתוח לא רצה לקבל הרדמה, כי רצה לנצל את ההזדמנות לקבל יסורים באהבה. הרופא הסכים, וסיכמו שאם לא יוכל לעמוד בסבל, מיד ירדמו אותו. לבסוף הוא סבל בדומיה עד סוף הניתוח. הרופאים התפעלו מאד מכך, שלא רק בתחילה כשלא ידע לקראת מה הוא הולך ביקש לא לקבל הרדמה, אלא גם כשסבל והרגיש כאבים עזים המשך לסבול בגבורה. אך כמובן זה תלוי בדרגה ובהרגשה של האדם.

וְיִשְׁמְחֶתָּהּ כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כ"ו, י"א)

"אין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם" (אור החיים).
רגיל רבינו לספר על החזון איש: "החזון איש לימד אותי איך צריך לנצל את הכוחות גם בעת חולשה. היה זה לאחר שהחזון איש היה חולה, כשהתחיל להתרפא ועדיין היה חלש. הוא לקח אותי עמו וניסה ללכת לבקר את אמו ע"ה. על אף חולשתו הוא התאמץ והלך לאט לאט, וגם עלה וטיפס מעלה אחר מעלה. ואמר אז: 'אם לא עושים לא מגיעים. אבל אם עושים אפילו שעושים לאט בדרך כלל מגיעים.'
"בתחילה חשבתי שהחזון איש מתכוון אלי, אך אחר כך ראיתי שגם הוא עצמו נוהג כך:

"היה זה בתקופה שהרופאים אסרו עליו את הדיבור עקב חולשת הלב. שהיתי בביתו כל יום כמה שעות. יום אחד ביקש ממני לקחת מחברת ולכתוב ממה שנתחדש לו בלימודו. ביום הראשון הקריא רק כמה מילים וכתבתי שורה אחת, וביום השני הוסיף שורה נוספת, וכן הלאה. עד שבסוף יצא 'סעיף קטן' בחזון איש" (שבת נ"ח סק"ט ד"ה סי' שכ"א)

ביאר רבינו: כל ענייני המידות עיקרם בעבודת הלב. וכשהלב טוב או כשהלב רע, כלול בזה כל המידות. כשמקיימים מצות חסד, יש להתבונן ולדאוג שהמעשה יהיה עם הרגשת הלב. לדוגמה, כשבאים לאחל מזל טוב, ולשמוח בשמחה של ידיד או קרוב, צריך להתבונן ולהרגיש באמת בשמחתו, ולשמוח עמו מתוך הרגשת הלב פנימית ואמיתית, ולא לעשות רק כיוצא ידי חובתו!

"תחת אֲשֶׁר לא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים כ"ח, מ"ז)
מגיד שיעור אחד רצה לצאת עם התלמידים בבין הזמנים לחיק הטבע, לקרנם ולחמם את ליבם. לשם כך רצה גם לנגן בגיטרה בשעה

מתכוננים לקראת השנה החדשה, קונים לוח שנה. יש כאלו שקונים כדי לדעת מתי זמן תפילת ותיקין בכל יום. יש כאלו שרוצים לדעת מתי סוף קריאת שמע, ויש שרוצים לדעת מתי חצות היום, שמחתי לראות שהמדפים מאחל עם כל הלב: "תחל שנה וברכותיה", אמן כן יהיה רצון

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי על הברכות והשנה החדשה

אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו (סוטה מט ע"א). אבל עזרא הסופר בנה את בית המקדש השני, חידש את עבודת הקודש, ביטל יצר הרע של עבודה זרה (יומא סט ע"ב) והחליש יצר העריות (שם) ודאי קיוו לטוב. ודוקא הוא תיקן שיקראו בשלהי כל שנה את התוכחה, כי השנה רצופת קללות היתה, ויהי רצון שתכלה היא וקללותיה!
וכשמעיינים, גוברת הפליאה: אם מתפללים, הרי זה כדי שנענה, שנפעל. לא בגדר תפילת שווא. ואם נפעל במרום ואכן תכלה שנה וקללותיה, מה יש לבקש על כך בשנה שאחריה? הלא הומתקו הדינים וכלתה הקללה!

הא? מה התשובה?

איי, היא כה פשוטה!

התשובה היא, שברכה וקללה אינם מושגים מוחלטים, אלא יחסיים, ואין סוף לדרגותיהם.

אני זוכר, בסיביר, לא היה לחם לאכול, סבלנו חרפת רעב. בוססנו בשלג בנעלים קרועות, הצטמררנו בקור העז בחולצה קרועה. כשהתקרב ראש השנה, על מה חשבנו ב"תכלה שנה וקללותיה"? רבונו של עולם, אנא, שבשנה הבאה יהיה לחם לשבע, שבטנו לא תהמה ברעב.

שיהיו לנו נעלים שלמות, וחולצה שלמה. ואם נישא חן וחסד בעיניך, ותעניק לנו בטובך מעיל, מעיל חם, מבד עבה, אריג שעיר, יהיה זה 'מעין העולם הבא'. ומי מדבר על כפפות חמות, גן העדן העליון! איך אמר החידושי הרי"ם מגור זצ"ל? "וירא בצר להם, בשמעו את רינתם" (תהילים קו, מ"ד): כששומעים על מה הם שמחים, על מה הם מרגנים, רואים כמה צר להם. איזו שמחה היתה בתפוח אדמה, בזוג גרבי צמר שלמות!

ועזר הקדוש ברוך הוא, ויצאנו מאפילה לאורה, משעבוד לגאולה, סוף סוף יש לחם לשובע, וחולצה שלימה, ונעליים טובות, ואפילו מעיל וכפפות. איך ההרגשה, גן עדן? שיר ושבת, הלל וזמרה? איפה! ראה נא בעונינו, אב הרחמן. כזה מעיל פשוט, ורק אחד. אנא, תכלה שנה וקללותיה, שנמלא את הארון, ואת מגירת הנעליים. כי יש לו מנה, רוצה מאתיים...

רוצה מאתיים, מילא. זה טבעו של עולם. אבל לראות במנה קללה? הרי זו כפיות טובה, חלילה! קודם כל, נודה על המנה, אחר כך נבקש על המאתיים! נודה על השנה שעברה, ועל כל השנים עד הנה. נודה על החיים, והבריאות, וזה כולל כה הרבה! ונודה על הלחם לאכול ועל הבגד ללבוש, ועל קורת הגג. נודה על המשפחה

"אלה נעמדו לְכַרֵּךְ אֶת הָעָם" (דברים כ"ז, י"ב)

ראש השנה מתקרב. מתכוננים לקראת השנה החדשה, קונים לוח שנה. יש כאלו שקונים כדי לדעת מתי זמן תפילת ותיקין בכל יום. יש כאלו שרוצים לדעת מתי סוף קריאת שמע הראשון והשני. ויש שרוצים לדעת מתי חצות היום, עד מתי מותר להתפלל שחרית. שמחתי לראות שהמדפים מאחל עם כל הלב: "תחל שנה וברכותיה", אמן כן יהיה רצון. המברך יתברך.

מקבלים לוח חדש, ומדפדפים. לראות כמה ימים יש לנו בחול המועד, אם זה פורים המשולש, או ערב פסח שחל בשבת. ומענין, מתי יחול ראש השנה הבא. אני מדפדף ונדהם. ביום האחרון לשנה

הבאה עלינו לטובה, הוא שתל איחול חדש: "תכלה שנה וקללותיה!"...

רגע, מה פירוש? למה אתה פותח פה, מה עשיתי לך? אני מבקש להיכתב בספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה, ובריאות ועושר וכבוד! אבינו מלכנו מלא ידינו מברכותיך ומלא אסמינו שובע! אוכל תמר ורימון וקרא וכרתי וסלקא ומבקש שנה של תפוח בדבש, ואתה יודע מראש שאענה חלילה בשלילה, וזו תהיה שנה רצופה בקללות? זה מה שמגיע לי בגלל שקניתי

את הלוח שלך? איפה הכרת הטוב?

ובכלל, חשבת. מה, יש לו רוח הקודש? והוא מדפיס את זה רק בעותק שאני קניתי? וכשחושבים, מבינים.

כשכועסים ומקפידים, מתעוורים. "כל הכועס" - יהיה מי שיהיה! - "אם חכם הוא" - חכם כמשה רבינו - "חכמתו מסתלקת ממנו!" (פסחים סו ע"ב). וכשבוחנים את הדברים, רואים שאין סיבה לכעס: אין צורך ברוח הקודש, כשזו גמרא מפורשת.

גמרא? איזו גמרא?! הנה: "תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: עזרא תקן להם לישראל שיהיו קורין קללות שבמשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי, כדי שתכלה השנה וקללותיה" (מגילה לא ע"ב).

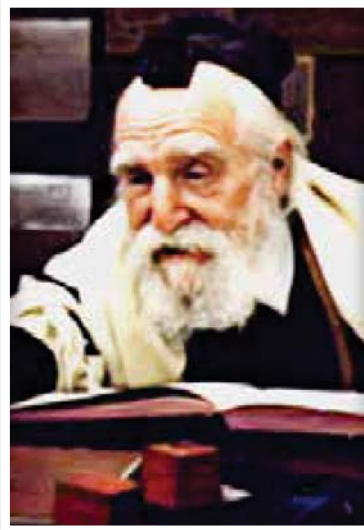
אז מה עשינו, במקום שתהיה קושיא על המדפיס, יש לנו קושיא על אביי, ועל עזרא הסופר! וזה כבר לא כלפי, אישית וביחס לשנה הבאה בלבד. אלא עמד עזרא הסופר, שראוי היה שתיתן התורה על ידו אלמלא קדמו משה (סנהדרין כא ע"ב), ותיקן כן לכל ישראל, בכל הדורות! כאלו צפה מראש שלא תהיה שנה בלי קללות! אילו היה חי בזמן הגלות, ניחא. שהרי מיום שחרב בית המקדש

"הגיע אלי חולה שכל המערכות בגופו קרסו, מצבו היה אנוש ונותרו לו רק מספר ימים לחיות. אמר לי הרופא: 'החלטתי בעצמי לנסוע אל רבי משה פיינשטיין לשמוע את דעתו'. כששמע את הדברים, זלגו עיניו של רבי משה דמעות. במשך קרוב לעשרים דקות ישב ובכה"

רבי משה פיינשטיין ורבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א מייעצים מה ניתן לעשות כזכויות לחולים

זצ"ל, ובה הוא מבאר את מעלתן של הברכות. וכך מספר המחבר: "פגשתי רופא דתי, שעלה ארצה מארה"ב, שאלתי אותו על הרקע שהביאו לחיות כיהודי, והוא סיפר לי דברים כהווייתם, מה חולל בו את המהפך בחיים: 'הגיע אלי חולה שכל המערכות בגופו קרסו, מצבו היה אנוש ונותרו לו רק מספר ימים לחיות. הרופאים הבכירים העריכו שבניתוח מסובך ומורכב, ניתן להותירו עוד כמחצית השנה בחיים. הניתוח היה יקר מאד, וגם מנת הייסורים הממתינה לו היתה גדולה מאד. הצגנו את הבעיה בפני המשפחה, והמתנו להכרעתה. ביקש החולה עצמו, שהיה מתלמידי רבי משה, להפנות את השאלה לרבו:

"הוסיף הרופא: 'החלטתי בעצמי לנסוע אל רבי משה לשמוע ממקור ראשון את דעתו. הגעתי אל רבי משה והצגתי לפניו את ההתלבטות הקשה. כשמעו את הדברים, זלגו עיניו של רבי משה דמעות. במשך קרוב לעשרים דקות ישב ובכה. שנים לא שמע אודות תלמידו זה, וברגע שנודע לו מצבו הרפואי, בכה ללא הפוגה. 'מה לעשות? היתה השאלה. ביקש רבי משה שהות של יום לחשוב ולהחליט. למחרת הורה לבצע את הניתוח, באומרו: 'אנחנו נתפלל לרפואתו ונבקש בשבילו שנים ארוכות', והוא הוסיף והסביר, 'חצי שנה הוא יזכה לענות אמן על מאה ברכות, מלאך יוצר מכל אמן, כל מלאך יצטרף לפמליה של מעלה ללמד עליו זכות".

"מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה'..." (דברים י', י"ב) "וידוע מה דרשו חז"ל (מנחות מ"ג, ב') מן הכתוב הזה: שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר: 'מה ה' אלוקיך שואל מעמך', אל תקרי 'מה' אלא 'מאה', כלומר מאה ה' אלוקיך שואל מעמך" (רבינו בחיי).

על סגולת אמירת מאה ברכות בכל יום, כתב הטור (אורח חיים סימן מ"ו) בשם רב נוטראי גאון, וזה לשונו: "כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל, ולא היו יודעים על מה מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש, ותקן להם לישראל ק' ברכות".
ובלבוש (שם ס"א) הוסיף: "שהיה מפני שלא היו משבחין ומברכין כראוי לה' יתברך, על כל טובותיו שהשפיע עליהם".

על חשיבות אמירת הברכות בכוונה, היה אומר רבי יהודה צדקה זצ"ל: יהודי שחי כשבעים שנה, יכול לכאורה להגיע בימי חייו לכדי שניים וחצי מיליון ברכות, אבל רק לכאורה. הבה נראה, כאשר מגיע אדם לבית דין של מעלה, לאחר שמלאו ימיו ושנותיו, מגיעים קרונות ענקיים, ובהם מיליוני הברכות שאמר אדם בימי חייו. מה רב ועצום כוחן לזכות את האדם בדין, כמה יכולות הן לעזור ליהודי הניצב בפני בית דין של מעלה! אבל כאשר מתחילים להוציא את הברכות מן הקרונות ולעמוד על טיבן, מתברר שרבות רבות מהן אינן יכולות להועיל, כל אלו שנאמרו

בחצי פה, במהירות רבה, ללא כוונה, ללא מחשבה, ללא תחושת הודיה. כל אלו שספק נאמרו ספק לא נאמרו, שהתעסקו בדברים אחרים בשעת אמירתן, כל הברכות הללו ניצבות מבושות. כאשר בוררים את הברכות שנאמרו בכוונה הראויה, בשמחה ובדבקות בה, מוצאים רק כמה ברכות. בשביל כמות כזאת של ברכות, אין צורך בקרונות, די בכמה שקים...

בעודנו כאן בעולם העשייה, עוד היכולת בידינו למלא קרונות, ולדאוג לכך שה"סחורה" תהיה אכן משובחת!

אל רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, הגיע תלמיד חכם מופלג שהיה חולה מסוכן לא עלינו, ושאלו במה להתחזק כדי לעורר רחמים על עצמו בעת צרתו. אמר לו רבי שלמה זלמן: "אמנם אני ראוי להגיד לאחרים, אבל אומר לך מה אני הייתי עושה אילו הייתי במצב דומה: אני הייתי מחזק את עצמי באמירת מאה ברכות, שתהא אמירת 'ברוך' כמו שצריך, ואמירת 'אתה' כראוי, וכן אמירת שם ה' בכוונה הראויה. אם אצליח בזה, הרי זה עבורי החיזוק הגדול ביותר". אותו תלמיד חכם הוסיף וסיפר, שבשעה שאמר רבי שלמה זלמן את הדברים הנ"ל, נעשו פניו בוערות כאש. עוד העיר, שרבי שלמה זלמן היה אז בשנת חייו האחרונה, ואף על פי שהיה ידוע שבמשך כל ימי חייו, בירך את כל הברכות בכוונה עצומה, ואנשים היו באים להאזין לברכותיו, בכל זאת היה מוסיף חיזוק על חיזוק בזה עד סוף ימיו, משום שאין שיעור למדרגות של כוונת המח והלב בברכות. (מתוך "להתענג בתענוגים")

כתב בעל "יסוד ושורש העבודה", וזה לשונו: "מעיד אני על עצמי, שנזהרתי מאד מאד לחנך בברכות הנהנין ושאר הברכות, אף שלא היו יכולין עדיין לדבר כראוי, וברכתי עמהם בעצמי על כל אכילה ושתיה, גם ברכת המזון. ומדבר זה היה לי התענוג יותר מכל התענוגים שבעולם, שגרמתי בזה נחת ליוצרינו ובוראנו יתברך ויתעלה".

בספר "רפואה והלכה" מובאת תשובתו של רבי משה פיינשטיין

ישבתי פעם בקבוצה של אנשים מכובדים שאינם שומרי תורה ומצוות. פנה אלי אחד ואמר לי: "אבקש סליחה מכבודו! אולי תציג בפנינו את 'כרטיס הביקור שלך?' אמרתי לו: "בכרטיס הביקור שלי כתוב שאני חולה במחלה תורשתית ומדבקת"... כולם היו המומים...

הרה"צ רבי אריה שכטר שליט"א על הדרך הנכונה והמוצלחת להוכיח

בשלושה שקלים...

כך זה במונית, כך זה בבנק, כך זה בכביש, ובעצם על כל צעד ושעל...
אם רואים אנשים, שומרי תורה ומצוות, שמקדשים שם שמים, אוהבים את הבריות, "חולים" על אהבת ישראל- אי אפשר לתאר כמה שזה משפיע לטובה, וכמה אוזניים, ובעיקר לבבות, נפתחים לאחר שהם רואים התנהגות שכזו.

כוחה של אהבת ישראל

לפני עשרים שנה קרה לי סיפור מעניין: הוזמנתי להרצאה באשקלון. הסבירו לי שהרב מוצפי שליט"א היה אמור למסור את ההרצאה, אך באופן בלתי צפוי נמנע ממנו להגיע, ועל כן מבקשים ממני שאמלא את מקומו.
כשהגעתי למקום, פנה אלי יהודי, עטור בזקן ובפאות, עם כיפה גדולה לראשו, ואמר לי:
"כבוד הרב, הגעת משמים! כבר זמן רב שאני מחפש לספר לך את סיפורי"...
והוא החל לספר:

"אשתי חזרה בתשובה. היא השתתפה בכמה סמינרים. בכל פעם היא ניסתה 'לסחוב' גם אותי, אך אני הייתי מאוד אנטי. המקסימום שהסכמתי היה, להסיע אותה במכונית עד לפתח המקום בו התקיים הסמינר, ובהגיעי לשם הייתי בורח מהמקום כמו טיל. היתה לי שנאה לדת...
"והנה, באחת הפעמים, היא ממש התחננה בפני שאכנס רק להרצאה הראשונה. בלית ברירה הסכמתי. אך מיד כשהמרצה החל לדבר, הציפו אותי כל הנוגדנים שהיו בדמי לדת. לא יכולתי להמשיך לשבת ולסבול, ויצאתי באמצע ההרצאה החוצה לשאוף אויר צח. הסתובבתי בחוץ סר וזעף. כעסתי על עצמי שהסכמתי להיכנס להרצאה...
"לפתע אני מרגיש יד מונחת על כתפי. יהודי עטור בזקן מאותם אלו ששנאתי, פנה אלי ואמר לי, בחום ובחביבות: 'מותק! אני מבחין שאתה נתון בסערת רגשות. אנא! ספר לי מה מעיק עליך? אם אתה זקוק למשהו- אשמח מאוד לנסות ולעזור לך'...
"פתאום הרגשתי איך כל השנאה שלי יורדת, נמסה, נעלמת..."

המשך בעמוד הבא <<<

"הִסְפַּת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל" (דברים כ"ז, ט')

יש לזכור כלל חשוב ויסודי, בבחינת תנאי כפול ומכופל להצלחת התוכחה, אני אומר את הדברים מתוך נסיון רב של עשרות שנים, בהן אני נוהג לגשת ולהוכיח בעלי עבירה, ולא אירע אף פעם שמישהו התקיף אותי, משום שהקפדתי על הכלל הזה:
התוכחה חייבת לבוא מתוך אהבה, מתוך רגשות הבנה ואכפתיות. לא מתוך קנטור, סניטה או הרגשת עליונות. התורה אומרת (ויקרא י"ט, י"ז): "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא", כדי שתצליח ב"הוכח תוכיח את עמיתך", שומה עליך "ולא תשא עליו"- אל תתנשא עליו! אל תרגיש עליו תחושת עליונות!

רבותי! תאמינו לי, ה"פטנט" הזה עובד. אם באים למישהו, ומדברים אליו מתוך אהבת ישראל אמיתית- אין מי שלא יקבל את הדברים. ואני, כאמור, אומר זאת מנסיון של עשרות שנים.
ישבתי פעם בקבוצה של אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות. הם היו אנשים מכובדים, איש- איש בתחום עבודתו, זה רופא, זה עורך דין, זה עובד מחשבים, וזה מנכ"ל חברה. לפני כל אחד מהם היה מונח 'כרטיס הביקור' שלו. כשהתחלתי לדבר בפניהם, פנה אלי אחד ואמר לי: "אבקש סליחה מכבודו! תוכל להציג בפנינו את 'כרטיס הביקור שלך?'"

אמרתי לו: "בכרטיס הביקור שלי כתוב שאני חולה במחלה תורשתית ומדבקת"...
כולם היו המומים...

הסברתי: "אני 'חולה' על יהודים. 'אוהב' אותם אהבת נפש. 'ירשתי' את המחלה הזאת מהורי היקרים, שהיו 'חולים' על אהבת ישראל. והמחלה הזאת מדבקת, בעזרת ה' תדביק גם אתכם"... תאמינו לי- זה "עבד" מצוין.

אני נוהג תמיד לומר שאפשר "לקנות" יהודי בשנים שלושה שקלים... לדוגמא: אתה נוסע במונית. הנהג "תחמן אותך", הפסדת שלושה שקלים... עומדות בפניך שתי אפשרויות:

הראשונה: "תן לי את הפרטים שלך; אני אדווח עליך לתחנת המוניות שלך; אני אגיש תלונה למשרד התחבורה! מה אתה חושב שתצליח 'לעבוד עלי'..." בדרך הזאת הפסדת יהודי בשביל שלושה שקלים...

השנייה: לתת לו להבין שהבנת את ה"תחמון". ולהגיד לו: "שיהיה לך לבריאות. תשתמש בכסף לשמחות". בצורה הזאת "קנית" יהודי

ועל החברה, ועל הכל, ה' אלוקינו, אנחנו מודים לך ומברכים אותך! אחר כך, נבקש עוד.

נודה על התפוח, ונבקשו בדבש.

כי אם לא, חלילה- נקרא פסוק עם רש"י, שום דבר מעצמי: "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר ה'... על הארץ, ואדם אין לעבד את האדמה" (בראשית ב', ה') וכתב רש"י: "כל עשב השדה טרם יצמח", ולמה? "כי לא המטיר", ומה טעם לא המטיר? לפי ש"אדם אין לעבוד את האדמה"- ואין מכיר בטובתם של גשמים. וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם- התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים.

מה כתוב כאן? כל ילד יודע: לא היה מי שיתפלל, ולכן לא ירדו הגשמים. וזו טעות. לא זה כתוב ברש"י! נקרא שוב: לפי ש"אדם אין לעבוד את האדמה", ואין מכיר בטובתם של גשמים. ופרש המהר"ל מפראג בספרו "גור אריה": 'ואסור לעשות טובה למי שאינו מכיר בטובה! ואנו, מקבלים כה הרבה, ועסוקים רק במה שעדיין אין לנו. מבקשים רק תוספת,

ורואים במה שיש "קללה". היש אי הכרת טובה גדולה מזו?! האם חתמנו חוזה, מישהו הבטיח לנו שמה שיש ישאר בידינו? הלא מימין ומשמאל אסונות ומצוקות! בריאות מתערערת, פרנסות מתקפחות, בתים מתפרקים. הקרקע רועדת, השטיח נשטט והגג קורס. ואנו, התפוח בידינו. רק הדבש חסר לנו! ומה יאמרו במרום?!

אסור- לעשות- טובה- למי- שאינו- מכיר- בטובה! לא זו הדרך! לטובתנו, לאושרנו, חייבים לשנות מבט. קודם כל, להכיר בטובה. קודם כל, להודות על היש. לבקש שיתמיד. ואז, להתפלל! תודה לך, רבוננו של עולם, שהחלת עלינו את השנה וברכותיה! ברכות כה רבות, טובות גדולות ועצומות! ואז, באספקלריה זו, תכלה שנה וקללותיה. מה שלא היה מושלם, שיהיה.

תודה על התפוח, כשלעצמו. ואנא, הוסף לו דבש! ואת הברכה מברכים על התפוח, ולא על הדבש!

(מתוך והגדת ראש השנה)

מחשבות טהורות, מדוע אפוא אינך מכבדת את הצדיק, ומגיעה לקברו בלבוש הולם?"

"הרב מברדיטשוב, סנגורם של ישראל, לא היה מדבר כמוך..." השיבה לי: "הוא היה מדבר רק באופן חיובי ומסתכל רק על הדברים הטובים שיש בכל אחד..."

"טעות היא בידך", השבתי לה. "הרב מברדיטשוב לא היה נמנע מלהוכיח יהודים, אם מצא בהתנהגותם דבר שלא כשורה. מעלתו של הרב מברדיטשוב היתה, שהוא לא היה 'מגלה' את הקטגוריה שהיתה לו על יהודי לפני הקדוש ברוך הוא! גם אם ראה יהודי עובר עבירה, והוכיח אותו עליה- עם הקדוש ברוך הוא הוא היה מדבר אחרת... עם הקדוש ברוך הוא הוא דיבר רק סנגוריה..."

"אני יכול להרים ידי לשמים ולהעיד בפניך", אמרתי לה, "כי במשך ארבעים שנה שיצא לי להעיר ולהאיר להרבה אנשים, על נושא זה או אחר- לא מצאתי יהודי אחד שהוא 'רשע' באמת!" להוכיח יהודי, כשצריך- כן, אבל ללמד עליו סנגוריה- גם כן צריך..."

(מתוך 'אריה שאג' דרשות מאוצרותיו של רבי אריה שכטר שליט"א)

המילים הטובות האלו חיממו את ליבי. הרגשתי שהיהודי הזה מדבר אלי מתוך אהבת ישראל אמיתית. החלטתי לשוב ולהיכנס להרצאה. ההרצאה הזאת הובילה אותי להרצאה נוספת, וכך חזרתי בתשובה שלימה."

פניתי אליו, ושאלתי אותו: "הסיפור שלך בהחלט מעניין מאוד, ויש בו מוסר השכל גדול, אבל מדוע היה חשוב לך לספר אותו דווקא לי?"

"כבוד הרב! היד החמה שהונחה על כתפי- היתה היד שלך..." רבותי! מה שמילה טובה יכולה לחולל, מה שאהבת ישראל יכולה לגרום. לשבור את כל המחיצות!

שאלו פעם את האדמו"ר בעל ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ זצ"ל: "מה אתה עושה אם מישהו לא אוהב אותך?", הוא השיב: "אני אוהב אותו, ואוהב אותו, ואוהב אותו, עד שהוא אוהב אותי. אין לו ברירה אחרת..."

באחת הפעמים שהייתי בקבר האר"י פגשתי שם בזוג, בעל ואשתו, והאישה לא היתה לבושה בצניעות הראויה. פניתי אליה ואמרתי לה: "הנה באת לכאן, לקברי צדיקים, מתוך אמונה, מתוך

עכשיו בקו השיעורים של דרשו
077-2613337
 מידע שיעורים עדכונים

בעיר פיוטריקוב התגורר יהודי שלקה במחלת השחפת. הוא היה בטיפולו של רופא יהודי מתבולל, יום אחד הפרופסור בדקו ומצא שהמחלה הגיעה לשלביה הסופיים. לא הסתיר מפני החולה. הוא נמצא בתקופת חייו האחרונה, יראה לנצלה ככל יכולתו

אוצרותיו של הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על האוש ודרכי ההצלה המופלאות בעבודת השם

אדם מבוסס ברפשי, השם ירחם, ושקוע במ"ט שערי טומאה כבמצרים. אבל הואיל והוא בן מלך, יכול הוא- ומתבקש הוא- לקפוץ כפי שהוא למרכבת המלך. והמלך יקבלו בחיבה, כי בנו הוא! ומן התהום יעלה ראש הפסגה: 'ואשא אתכם על כנפי נשרים, ואביא אתכם אלי' (שמות יט, ד)!" ונספר: בעיר פיוטריקוב התגורר יהודי שלקה במחלת השחפת, רחמנא לצלן. היתה זו מחלה חשוכת מרפא, והחולה בה דעך לאיטו. הוא היה בטיפולו של פרופסור בערנרארד, רופא יהודי מתבולל, שעשה כיכולתו לעכב ולמתן את ההידרדרות. יום אחד בא, הפרופסור בדקו ומצא שהמחלה הגיעה לשלביה הסופיים. לא הסתיר מפני החולה. הוא נמצא בתקופת חייו האחרונה, יראה לנצלה כיכולתו.

"אם כך", אמר החולה, "אסע למעיינות המרפא בקארלסבאד. אנפוש בעיירה השלווה תחת השגחת הרופאים, ארחץ במעיינות ואשתה את מימיהם, אולי יקלו על סבלי ויאריכו את ימי". הפרופסור לא התלהב. "ראשית", אמר, "הדרך ארוכה ומתישה, ותרע את בריאותך. ושנית, כל הבא לרחוץ במעיינות חייב להתיצב לפני רופא ולהבדק, לוודא שאינו נושא מחלה מדבקת ושיכול הוא לעמוד בחום המרחצאות המתיש. כשיראו את מצבך ויאבחנו את מחלתך, לא תורשה לשהות שם!"

החולה סבר שהפרופסור חוזה שחורות. שכן כרכרה נוחה, ונסע. וכאשר צפה הפרופסור כן היה הרופא שבדקו עמד על מצבו, ושלחו כלעומת שבא. מאוכזב, עלה לכרכרה לחזור לעירו, בדרכו עבר דרך העירה לעלוב. נזכר שמתגורר כאן צדיק מופלא, שמחולל גדולות ונצורות. אמר לעגלון: "נסור לביתו ונתברך מפיו". באיזו שמחה קיבל פניו הצדיק רבי דוד מלעלוב זצ"ל, אוהב ישראל! הזמין אותו ואת העגלון לאכול עימו. נאותו. ברם, ביתו של הרבי היה ריקם. חיפש ולא מצא אלא חריץ גבינה מלוחה ישנה נושנה, וקנקן יין עתיק ממנה. באין ברירה, גם זו ארוחה.

מחה החולה: "במצוות רופאי מוטלות עלי הגבלות במאכלי. גבינה ישנה ויין, אסורים באיסור חמור!". "עכשיו אורחי אתה, והריני מקיים כך מצוה", ענה הצדיק. "והובטחנו: שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח'ה)!" לא היתה לו ברירה. אכל את הגבינה וצימאונו גבר. רווהו בין הישן נושן, ונרדם. כך זכה הרבי במצות "אשל" במלואה: אכילה שתיה ולינה.

בבוקר, קם בריא!

השיעול כוהה הדם פסק, החרחור נעלם, הנשימה קלה, הכאב בחזה פסק, "הודו לה' כי טוב". יכול הוא ללגום אויר צח מלוא ראותיו, לראשונה מזה זמן רב! אכן, הרי מחולל נפלאות!

"זה כוחה של מצוה", אמר הרבי. "הגמרא מספרת (בבא בתרא ט"ז

"היום הגה נהיית לְעַם" (דברים כ"ז, ט')

הרב מראפשיץ זצ"ל ("זרע קודש" בא, ד"ה א"י זכור) באר ביאור נוקב ומחייב, מה הוא "מקרא קודש זכר ליציאת מצרים": שפעמים רבות מתעורר היהודי, נשמתו הקדושה קוראת לו שיתקדש ויטהר, יתעלה ויזדכך. אך דא עקא, מיד מיאשו היצר הרע לאמר 'הרי שוכן עפר אתה, מתבוסס ברפשי, שקוע במה ששקוע, היש תקוה לאחריתך?', ובשעה זו עליו להיזכר ביציאת מצרים. לומר לעצמו: לאן שלא ירדתי, איך שלא הדרדתי במה שלא הסתאבתי, עדיין איני שקוע במ"ט שערי טומאה כפי שהיו במצרים. איני עובד עבודה זרה כפי שעבדו במצרים. שם, שאלו מלאכים 'מה נשתנו ישראל מהמצרים', לכך לא הגעתי. שם לא היו בידם מצוות להגאל בהן, וכאן הלא ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרמון (ברכות נז ע"א).

ואם הם זעקו ונמלטו, אם הם נחלצו מסף השער החמישים ונתעלו לגבהי מרומים, עד ל"אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם" (תהילים פ"ב, ו), "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי" (שמות י"ט, ד), יכול גם אני להחלץ ולהגאל, להטהר ולהתקדש!

וסיים, שזהו: "מקרא קודש, זכר ליציאת מצרים". פרוש, שעתה נפתח לו שער ופתח והתחלה להיות מכאן ואילך 'מקרא קודש'!

הגאון רבי משה שאול שפירא זצ"ל, בדרשתו

שלפני נעילה, רגיל היה להביא דברי המדרש (שיר השירים ו', י"ב) על הפסוק: "לא ידעתי נפשי, שמתני מרכבות עמי נדיב"- משל לבת מלכים שהיתה מלקטת אחר הקוצרים- נורא מצבה. בת המלך איבדה דרכה, ומוצאת עצמה בלי מזון ומחיה, בלי קורת גג. מסתפחת אל חבורת קבצניות המחזרות על הגרנות וניזונות מלקט שכחה ופיאה-

עבר המלך והכיר שהיא ביתו. שלח אוהבו, נטלה והושיבה במרכבתו. והיו חברותיה תמהות עליה, ואומרות: "אתמול היתה מלקטת אחר הקוצרים והיום יושבת במרכבה עם המלך!"

אמרה להם: "כשם שאתן תמהות עלי, כך אני תמהה על עצמי. וקראה על עצמה: "לא ידעתי נפשי, שמתני מרכבות עמי נדיב".

כך, מסיים המדרש, כשהיו ישראל במצרים, משועבדים בטיט ולבנים, היו מאוסים ובזויים בעיני המצרים. כשנעשו בני חורין ונגאלו, נעשו שרים על כל באי עולם. והיו האומות תמהות ואומרות: 'אתמול הייתם עובדים בטיט ולבנים והיום נעשיתם בני חורין ושרים על כל העולם!?', והיו בני ישראל אומרים להם: "כשם שאתם תמהים עלינו, כך אנו תמהים על עצמנו. וקראו על עצמם: "לא ידעתי נפשי, שמתני מרכבות!"

"ומבואר", אמר רבי משה שמואל ("מי דעת" אבות פ"ד מ"ז) "שגם אם

יום אחד הגיע לישיבת נר ישראל משלוח ספרים מאירופה. הישיבה הייתה בין הראשונות שהוקמו באמריקה, ולכן זכתה לקבל את אחד הארגונים. ר' דוד כובד לפתוח את הארגון הראשון, אלה שחזו במעמד תיארו לאחר מכן את ארשת יראת הכבוד, שעיתרה את פניו הקורנות בשעה שפתח את הארגון הראשון

הרב יהושע לייף מספר על המשגיח רבי דוד קרונגלס זצ"ל ועל המציאה בארגון הספרים

המנצחים גם לעניינים שנראו בעיניהם פעוטים. אחד מעניינים אלה היה המוזיאון שתכננו הנאצים להקים. המוזיאון שלעולם לא יקום, כי העם היהודי המנוסה ברדיפות ובנסיונות רבים להשמדתו, שורד למרות הכול, ונותר חי וקיים בעזרת ריבון העולם. האמריקנים לא ידעו מה לעשות בספרים רבים כל כך. אחרי שקלו ודנו בדבר, החליטו לשלוח את ארגוני הספרים לישיבות שונות ברחבי העולם, שם יוכלו בני עם הספר ללמוד מתוכם. הספרים שייכים ליהודים בדין וביושר החליטו האמריקנים. וכה היה.

ביום בהיר אחד הגיע לישיבת נר ישראל משלוח ספרים מאירופה. הישיבה הייתה בין הראשונות שהוקמו באמריקה, ולכן זכתה לקבל את אחד הארגונים. ר' דוד, שגילם את אש התורה וחי את המילים שלימד, כובד לפתוח את הארגון הראשון.

אלה שחזו במעמד תיארו לאחר מכן את ארשת יראת הכבוד, שעיתרה את פניו הקורנות של המשגיח, בשעה שפתח את הארגון הראשון: ר' דוד חי בזמן השואה בשנחאי, שם התברר לו שהוא השריד היחיד שנותר ממשפחתו. הוא החליט שהדרך היחידה להתגבר על האובדן הנורא, היא להיות שקוע בתורה ולחדש חידושי תורה, וכך עשה.

החלטה זו הניבה אוצר בלום של חידושי תורה על מסכת זרעים, ברובם על סוגיות שהיו בגדר שטחים בלתי כבושים עד כה, שהתפרסמו בספר 'דברי דוד'. הוא היה שריד מלחמה. וכמוהו היו גם הספרים. ר' דוד נטל לידי הרועדות מהתרגשות את הספר שעמד בראש הערימה... ופניו חוורו. הוא עמד בלי נוע, משותק מתדהמה. מהופנט. נסער מכדי לדבר.

אנשים נרכנו קדימה בסקרנות, לראות מה מיוחד כל כך בספר. ברגע שראו את הספר, הבינו הכול - היה זה ספר "הכמה ומוסר", הספר שכתב רבו של ר' דוד, הרב ירוחם ליבוביץ, בעודו בעיירה מיר. כמה מטלטלת הייתה עבור המשגיח העובדה, שברגע שפתח את הארגון מצא את אוצרו של רבו האהוב, מונח בראש הערימה - מתנה משמים.

אט אט, הרים המשגיח את הספר בעדינות ובאהבה, ואחזו בחוזקה בין ידיו. היה זה רגע ניצחוני של אדם, שעבר סבל כה רב, ויצא ממנו מחוזק ומחושל. כל תלאותיו, כל המסע ממיר לשנחאי, כל השדרות הירוקות בבולטימור - כל אלה איבדו את משמעותם. רק הספר שכתב

"וְלִתְהַדָּה עֲלֵינוּ עַל כָּל הַגּוֹיִם" (דברים כ"ו, י"ט)

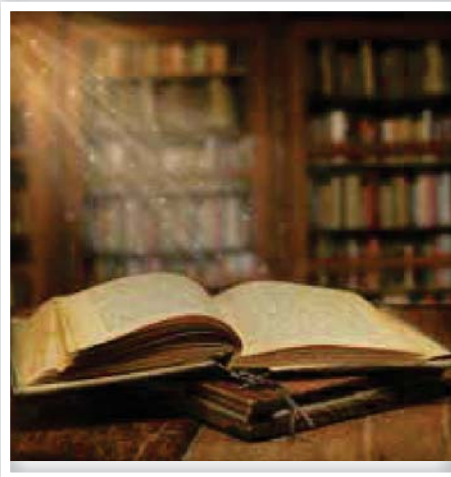
ר' דוד קרונגלס היה איש קדוש. תפילתו הרעידה לבבות. שיחות המוסר שלו העלו את שומעיהן והביאו דמעות לעיניהם. כל מכריו הסכימו, ללא עוררין, לעובדה שר' דוד הוא איש קדוש והודו בכך. נדמה היה שבעיני ר' דוד שבילי רקיע ושבילי הארץ חד הם. הוא הביא את אש התורה שבערה בליטא של טרום המלחמה, אל תוך חייהם של אינספור בחורים באמריקה.

בזמן מלחמת העולם השנייה, היו בין אנשי הממשל הגרמני ססברו, כי חבל יהיה אם לא יישאר בעולם זכר לעם היהודי. מאמציהם השטניים להכחיד את העם היהודי היו יעילים כל כך, עד שנדמה היה כי העם היהודי עומד, חלילה, להיכחד ולהיעלם מן העולם כדרך שבטי האינקה והמאיה העתיקים. עובדה זו הייתה דווקא חיובית בעיניהם, אך הם החזיקו בדיעה שכדאי לתעד את אורח חייהם של בני העם היהודי, למען ידעו הדורות הבאים שהיה פעם עם קדום, בעל תרבות מעניינת. למען מטרה זו הם טענו, שכדאי לבנות מוזיאון, שיוקדש לתיעוד מורשת העם שאיננו. הם תכננו שהמוזיאון יכלול חפצי אומנות יהודיים שאותם בזזו מהגטאות באירופה: פמוטי כסף, חנוכיות מחוטבות, גביעי קידוש, קופסאות בשמים של הבדלה, קופסאות אתרוגים ומגוון חפצי אומנות נוספים.

אולם חשובים מכלי הכסף וחפצי האומנות,

היו בעיניהם החפצים שייצגו את עצם מהותו של העם היהודי - ספרי הקודש. לשם כך יצאו הנאצים לאסוף, לשמר, לתעד ולהשיג מליוני ספרים משיבות, מבתי מדרש ומבתי כנסת ברחבי אירופה. רכבות ששימשו עד כה להובלת בני אדם המירו את ייעודן ומולאו אינספור ארגונים של ספרי ש"ך וט"ז, קצות החושן ונתיבות המשפט, תלמוד בבלי וירושלמי, ראשונים ואחרונים, מדרשים ואגדות, תורת הנגלה והנסתר. הם אספו בסבלנות נאצית מבחר עצום של כתבים פרטיים, לצד ספרים מפורסמים. כתבים נדירים הונחו לצד ספרים נפוצים. ארגונים - ארגונים של ספרי קודש נערמו, ספרי תורה ותפילין נאספו במחסנים, זכר לשש מיליון נשמות הקדושים.

כשהסתיימה לבסוף המלחמה, חיכו הספרים לחזור לידי בעליהם האמתיים, אך ארך זמן עד שהדבר קרה. אנשי כוחות הברית היו עסוקים במליוני עיסוקים של אחרי מלחמה. השבת הספרים ליהודים הייתה מבחינתם בתחתית רשימת המשימות. אולם בסופו של דבר נפנו

'מי בא אלינו'? נשמע קולה של האלמנה בחדוזה, והיתומים השיבו בעליצות: "דער תלמיד חוכם!" 'נו תיכנס כבר, דחקו בי, וידיהם הקטנות משכו אותי. אילולי היו אוחזים בי הייתי נמלט על נפשי, נוכח המחזה המחריד שנגלה לעיני.

הרב חנניה צ'ולק בסיפור מיוחד ומרגש על אהבת תורה, ומשאלתם של ששת היתומים

ניגשתי אל האחראי על שיבוץ הבחורים בבתיים של אנשי וילנא, והצגתי את עצמי, ממתין בסבלנות לשמוע היכן אסעד הערב. "האחראי העיף מבט בפנקסו והמהם: 'רק כתובת אחת נותרה פנויה הערב, מדובר באשה אלמנה עניה מרודה, המתגוררת בסמוך לבית המדרש, ולה ששה יתומים. שמחה היא להאכיל ולהשקות בחור ישיבה, אך את זאת אבקש ממך' וכאן הונמך קולו, 'אל נא תהיך לבקש תוספת אוכל וכדומה! עליך לדעת כי כל פירור אוכל שייכנס לפיך - ייחסך מפיו של אחד היתומים האומללים. בתיאבון! פטרני לשלום.

"באותה שעה רציתי לקום ולברוח חזרה הביתה! גם כך לא הייתי תלמיד מבריק במיוחד, ודברי הגמרא מעולם לא חדרו למוחי בבת אחת. גם כך הייתי מלא וגדוש בגעגועים הביתה, אל אמא הבודדה, וכאשר הבנתי שאפילו ארוחה מסודרת לא אוכל למצוא בין כותלי הישיבה - כשל כוח סבלי. הרגשתי כי כל הקשיים שבעולם נערמים אל מולי בבת אחת, וכי איני יכול עוד. הרהרתי בעצב במצבי העגום, ולבסוף החלטתי, כי אמנם אסעד הערב בביתה של האלמנה, אולם רק הערב! מחר כבר לא אהיה כאן! מחר כבר אעלה אל הרכבת ואשוב הביתה אל אמא האהובה... הדרך לביתה של האלמנה האומללה ארכה לי כמחצית השעה - למרות שרק כמה עשרות צעדים הפרידו בין בית המדרש לבית האלמנה. הלכתי ושבתי חזרה על עקבותיי, הלכתי וחזרתי, ולא מסוגל הייתי להיכנס אל הבית פנימה ולהתיישב אל השולחן. הלא אני עצמי -

יתום הייתי מעודי, ואת הרעב ממנו סובל יתום הכרתי מקרוב ממש... כיצד יכול הייתי לפסוע בשלוה ולסעוד מפיתם של יתומים?! "אלא מאי? בסופו של דבר הכריעני הרעב, והקשתי חלושות על הדלת הרעועה. "הדלת נפתחה לרווחה, ובעדה הציצו שישה ראשים, שישה יתומים, עיניהם בווערות ופניהם מאירות... 'מי בא אלינו? נשמע קולה של האלמנה בחדוזה, והיתומים השיבו בעליצות כמקהלת לווים: "דער תלמיד חוכם, דער תלמיד חוכם!" 'נו נו תיכנס כבר, תלמיד חוכם! דחקו בי הזאטוטים, וידיהם הקטנות משכו אותי פנימה. אח, אילולי היו אוחזים בי - כי אז הייתי נמלט על נפשי כלעומת שבאתי, נוכח המחזה המחריד שנגלה לעיני. "על השולחן הרעוע עמדו שבע צלחות, על שש מהן מונחות מנות אוכל, והשביעית - ריקה... וטרם היה בידי סיפק להתבונן כה וכה, נשמע קולה של האלמנה: 'קינדערלאך, של מי הצלחת הריקה?, והללו משיבים במקלה: 'של התלמיד חוכם!' 'וטרם הבנתי מה אמור 'תלמיד חוכם' בן שלוש עשרה לעשות עם צלחת ריקה - כבר הושיבוני הללו אל השולחן. והאם שאלה: 'נו, קינדערלאך, מה עלינו לעשות?', ואז, כמו לפי אות מוסכם מראש - הרפו ממני ששת היתומים, וכל אחד אחז בצלחתו והעביר חלק ממנתו אל צלחתו". הגביר בכה כתינוק. "המבין אתה מה פירוש הדבר? שישה יתומים רעבים מעבירים בחדוזה בלתי נתפסת אוכל - מצלחתם לצלחתו של 'תלמיד חוכם'". "אך בכך

המשך בעמוד הבא <<<

יצו ה' אתה, את-הברכה, באסמיה, ובכל משלח ידך; ... (דברים כח' ה') באחת ממדינות ארה"ב חי לו גביר, נדבן ידוע, שלא היה משיב את פני איש ריקם. ברם, כנהוג אצל גבירים שכאלו, אין נותנים לכולם אלא סכום שאינו גבוה במיוחד. עשרות נצרכים מתדפקים מידי יום על דלת המשרד, והנדיב מעניק לכולם שטרות כמנין ח"י דולר... גם אחד מראשי הישיבות שקיבל את כתובתו של אותו נדיב, המתין מעבר לדלת לשכתו. תקוה קלושה נצנצה בו, שמא יעניק לו הגביר מתת מרובה יותר. וראה זה פלא! כשכנס ראש הישיבה, אחז הגביר בידו את 18 הדולרים על מנת לתתם לו, אולם אך פתח ראש הישיבה בדבריו, והחל לומר כי הוא עומד בראשות ישיבה גדולה בארץ הקודש - נפערו עיניו של הגביר בחיבה ובערנות. הוא הניח מידי את הדולרים, והחל מתעניין בגודלה של הישיבה, במניין הבחורים החובשים את ספסליה ובמסכתות הנלמדות בין כתליה. לכשבא על סיפוקו, רשם המחאה על סכום גבוה, הניחה בחום בידו של ראש הישיבה ונפרד ממנו לשלום.

ראש הישיבה עשה את דרכו החוצה, כשליבו נותן שבח והודיה לה', ולתקופת השנה, כאשר ערך שוב את מסע המגבית בארה"ב, סר בשנית אל מעונו של הגביר. גם עתה קיווה שהגביר יבדילנו לטובה משאר הנצרכים והגבאים, ויתרום סכום מכובד. ואכן, גם באותה פעם חזר המחזה על עצמו. הגביר אמנם לא זכר את ראש הישיבה מן השנה שעברה, אולם הוא התעניין שוב בפרטי הישיבה ורשם בשנית סך גבוה במיוחד. כך חזר הדבר ונשנה גם בשנה השלישית, וראש הישיבה חש שאינו יכול להתאפק יותר. "יאמר לי כבודו" שח בנועם, "הלא הוא מעניק לכל מטרה וענין סכום של ח"י דולרים, מדוע אפוא זכיתי אני להיבדל לטובה ולקבל סכום עצום מידי שנה לשישי שאני עומד בראשה?"

וכה השיבו הגביר, בהפליגו עשרות שנים לאחור, אל מחוזות ילדותו: "נער הייתי, ואת אבי לא הכרתי מעודי, כי בעודי ילד קטן - הסתלק לבית עולמו. נותרנו שנינו, אמי ואני, בודדים וגלמודים בעיירה נידחת בפלך וילנא. כך חלפו ימים ושנים, ובהגיעי לגיל שלוש עשרה - שלחתי אמי אל הישיבה בוילנא. היא התגברה על הרגשות הרחימאיים שבקרבה, ובגרון חנוק מבכי נפרדה ממני. הגעתי לוילנא והתיישבתי בבית המדרש, בודד וגלמוד, מבוייש, ותחת שחיי אחוזה גמרא גדולה ובלויה, גמרתו של אבי ז"ל. ישיבתי ולמדתי שעה, שעתיים ושלוש, והרעב החל להציק לי. את מעט הצידה ששלחה אמי עמי - כיליתי בעודי בדרך, ובטני הציקה לי. השמש כבר שקעה, לא נותרה בידי ברירה. פניתי לאחד היושבים בשאלה, כשפני סמוקות מבושה: 'היכן אוכלים הבחורים?', והלה השיבני בקורטוב תמיהה: 'וכי אינך יודע? אוכלים 'טעג!'. עד מהרה התברר לי, כי הישיבה אינה מעמידה חדר אוכל לרשות הבחורים, בעלי הבתים שבוילנא מנדבים מפת לחמם על מנת להאכיל את בחורי הישיבה - והבחורים אוכלים 'טעג', כלומר 'ימים'. כל יום - בבית אחר!.

ע"ב) שמרגלית היתה בצווארו של אברהם אבינו, וכל הרואה אותה מתרפא. והכונה, שזו סגולת 'חסד לאברהם' (מיכה ז', כ') ומצוות הכנסת אורחים שקיים". בלב מתרונן שב לעירו, ועלה אל הרופא. סיפר שהיה בקארלסבאד, נבדק ונדחה.

"כפי ששערתני", הפטיר הרופא, "חבל על הטרחה והטלטול. ודאי עוד הרעו את מצבך. בוא ואבדוק אותך".

בדק והשתאה: לפניו אדם בריא!

"מעודי", השתומם, "מעולם לא נרפאה שחפת בשלב כה מתקדם, ובמהירות כה רבה. ריאות חדשות נשתלו בקרבך! נס התחולל לך!"

"אכן כן", אישר האיש, "הייתי אצל הוונדער ראבינער" מלעלוב, ורפאני". הפרופסור מתבולל היה. הביט בו באי אמון: "וכי מה, השמיע לחש מסתורי?"

"לא", ענה. "נתן לי לאכול גבינה ישנה ויין ישן נושן".

הפרופסור קם מכסאו בתדהמה: "הרי זה רעל עבורך-אני חייב לראות את האדם שריפא באמצעות רעל!" קם, ונסע ללעלוב. הציג עצמו. פרופסור הוא, רופא נודע. מבקש הוא לדעת איך מרפאים מחלה חשוכת מרפא בשלבים כה מתקדמים, בשעה קלה באמצעות רעל!

"אם תשהה כאן יומיים, אלמד אותך". "למדתי במשך שנים, והשתלמתי במשך שנים. בשמחה אקדיש עוד יומיים". ישב איתו רבי דוד מלעלוב, ולמדו שיש בורא לעולם ומנהיג לבירה. בחר בעמו ונתן לו תורה, צווה במצוות והשרה בו שכירתו. שומע תפילה ומאזין שועה, ומקיים בקשות

יראיו והבטחות צדיקיו. הרופא בלע בצמא את דבריו, עולם חדש נגלה לפניו, והאמת קרנה מכל מילה.

הוא היה לבעל תשובה. ביקש לדעת עוד ועוד- והרבי החל ללמוד עמו את יסודות הקבלה, תורת הנסתר! נרתע. "רבי", הזכיר, "לפני כמה ימים אכלתי נבלות וטריפות!" והרבי הזכיר לו: "הן מקרא מפורש הוא, 'משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו' לכם צאן למצוה!"

לקחו עמו אל רבו, החוזה הקדוש מלובלין זצ"ל, והיה לאחד מבני היכלו, ולימים אף הנהיג עדה, הלא הוא הרב הקדוש רבי חיים דוד מפיוטריקוב זצ"ל!

הגאון רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זצ"ל הביא (בספרו "ברית עולם" כ"ח, בהגה) דברי קודשו של אדוננו החתם סופר זצ"ל בבאור הכתוב: "כרחוק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו" (תהילים ק"ג, י"ב), שההלכה פסוקה (קידושין מ"ט ע"ב): "המקדש את האישה על מנת שאני צדיק גמור, ונמצא שהוא רשע גמור, חוששין לקידושין. שמא יהרהר בתשובה, ונעשה צדיק גמור". הרי שברגע אחד, בהרהור אחד, אפשר להיפך לצדיק גמור! והנה אדם העומד לפניו למערב, המערב פרוש בפניו עד האופק, ואין לו שום עסק עם המזרח, גבו מופנה אליו. מה עליו לעשות כדי שהמזרח יפרש לפניו והמערב יהיה מאחורי גבו? להסתובב, ותו לא! כמה זמן זה אורך? כהרף עין, וכבר שינה מצבו לחלוטין, רחק מפשעי- "כרחוק מזרח ממערב, הרחיק ממנו את פשעינו!"

(מתוך 'מקרבן לתורה')

רבו... רק הוא עמד אל מול עיניו.

אולם הרגע המדהים ביותר עדיין לא היה. כל העיניים נתלו במשגיח בזמן שפתח את כריכת הספר. כולם התבוננו היטב בתגובותיו. הם ראו את ההתרגשות נשקפת מפניו הקדושות. ולפתע שב המחזה על עצמו: אם לפני כן חווירו פניו, הרי שעכשיו האפירו.

"מה קרה?", התלחשו כולם, "מה ראה המשגיח בתוך הספר?"

בלא מילים, הרים המשגיח הדגול את הספר והראה אותו לנאספים. כולם קראו את המילים הכתובות על הכריכה הפנימית שנשימה עצורה: "מספרי דוד קרונגלס", היה רשום שם.

מתוך אלפי הספרים, שעשו את דרכם לאמריקה אחרי המלחמה, היה

מונח ספרו של ר' ירוחם "במקרה" בראש ערימת הספרים, בארגז שהגיע "במקרה" דווקא לשיבת נר ישראל, ו"במקרה" נפתח על ידי המשגיח. מחבר הספר היה "במקרה" רבו של המשגיח בכבודו ובעצמו. ואם בכך לא די, העותק המסוים של הספר היה "במקרה" שייך לר' דוד עצמו בעודו תלמיד בישיבת מיר בפולין!!

נראה היה כאילו ברגעים אלו קיבל המשגיח מתנה יקרה מכל הון רב, שאותה לא ראה שנים ארוכות ואלה התגעגע בלי סוף.

מי שראה את ר' דוד באותו רגע, ראה תלמיד ששב ומתאחד עם רבו האהוב!

(מתוך 'בהיכלם' הרב יהושע לייף)

לא תם המחזה. הקטנטנים הללו סובבו את כסאי ולא הניחו לי, עד שלא ראוני אוכל לשובע נפשי". "תלמיד חוכם, מהמלפפון שלי עוד לא אכלתי! תבע אחד, 'ומה עם הקציעה שלי, תלמיד חוכם? החזיק אחריו השני, וכן על זו הדרך. "ולא נתקררה דעתם עד ששבעתי מכל המטעמים שהערימו על צלחתי. עד שלא ראה כל אחד מהם בעיניו, כי אכלתי ממנת חלקו - לא נרגעו היתומים העניים ולא התיישבו לאכול אף הם. ולאחר ששבעתי וברכתי, ואף הודיתי בכל לבי לאלמנה טובת הלב ולילדיה הנעימים, פנתה האם לילדיה ואמרה: 'נו, קינדערלאך, התלמיד חוכם רוצה ללכת, מה תבקשו ממנו?' הגביר הניח ידו על ליבו ועיניו טרם יבשו. "אני מבטיחך" שח באוזני היושב מולו, "באותם רגעים מוכן הייתי למלא כל בקשה שבעולם! כריתי אוזני לשמוע מה יבקשו היתומים העניים טהורי הלב וטובי העין". "והילדים הטהורים ביקשו כן: 'תלמיד חוכם, תברך אותנו שנזכה לגדול בתורה!'"

קולו של הגביר התלעלע וכתפיו רטטו בככי בלתי נשלט. "שנזכה לגדול בתורה" חזר בקול מלא ערגה על אותה בקשת נצח מופלאה שנישאה

באוזניו לפני עשורים רבים - ומאז היא מצטלצלת במוחו ובלביו... לבסוף נרגע, מחה דמעותיו, העלה בת שחוק על שפתיו וסיים בלחש: "הלא תבין, כי אותה מחצית שעה שעשיתי במחיצתם של אותם יתומים אוהבי תורה, החדירה בעצמותי ובנשמתיה להבת אש של אהבת תורה שאינה יודעת שובע, מאז ועד היום". "כמובן שאת הישיבה לא עזבתי, לא ביום המחרת ולא בימים שלאחר מכן. נשארתי דבוק אל הסטנדר והגמרא, כשבליבי בוערת אהבת התורה ובאוזני מצטלצלת בקשתם של היתומים: 'שנזכה לגדול בתורה! אה, היו אלו ימים...".

"אילו הייתי נשאר בישיבה - לבטח הייתי צומח להיות תלמיד חכם חשוב" ספק הגביר כפיו בצער, "אלא שבדיוק באותה שנה פרצה המלחמה, ונאלצתי לנוס על נפשי. כך התגלגלתי לארה"ב בליט ברירה, וכדי לחיות ולהתקיים, שלחתי ידי בעסקים". "ברם!" ננף הגביר באצבעו "את אהבת התורה שהחדירו בי אותם יתומים - לא יקח ממני איש לעולם! לעולם..." (דרך עץ החיים)

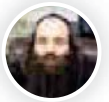
(מתוך העלון של הרב חנניה צ'ולק)

"עשרים שנה אני יושב על הכסא הזה, וכבר בישרתי בשורות דומות ללא מעט אנשים במצב זהה. מעודי לא נתקלתי בתגובה כה צוננת ורגועה, האם הבשורה שאמרתי הובנה כראוי?" - שב הרופא וחקר...

"במה זכינו לכזה נס פלאי?" - שאלו הגיסים זה את זה, שוב ושוב. "איך יצאנו בחיים מתאונה כה קשה, איך ניצלנו? כמה אנו חייבים להודות ולהלל את בורא עולם, שהציל את חיינו ונפשנו נתן לנו לשלל!"

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א
"הגדתי היום לה' אלקיך" (דברים כ"ו, ג)
שיחה נרגשת בחדר הרבי

היה זה בשעת ליל מאוחרת, בחדרו של מורי ורבי כ"ק מרן האדמו"ר מנדבורנה זי"ע. כדרכו בקודש, ישב הרבי בשעות הלילה המאוחרות וקיבל את קהל מבקשי עצתו, תוך שהוא מרעיף עליהם מברכותיו, מתוך לבו הבוהר באהבת ישראל יוקדת. ואז, באישון ליל, נכנסו לחדרו בני הזוג - בעלי המעשה, בליווי עסקן רפואי מפורסם אשר עסק בפתרון מצוקתם, והוא שסיפר את סיפור האישי המטלטל: בני הזוג, נשואים כ-15 שנה, כאשר כבר שנתיים אחרי נישואיהם

החלה האשה לסבול ממחלות שונות, עד שהובן כי למרות גילה הצעיר - היא סובלת ממחלה נדירה וקשה במיוחד...
כשנקבעה הפגישה עם הרופא המומחה, מיהר העסקן לזנוח את סדר יומו ולהצטרף לפגישה המכרעת עם הרופא המומחה הדגול. בשעה עשר בבוקר התייצבו השלושה בחדרו של הרופא, שהביט כל העת בצורות המסמכים מהתיק הרפואי עב הכרס, ומדי פעם נעזר במשקפי הקריאה כדי לעיין היטב בצילומים שלפניו. הרופא שאל כמה שאלות והוסיף להביט בניירת, כשבחדר משתררת שתיקה מתוחה וחדה...

ואז הרופא פתח להסביר, ואולי לראשונה בחייו - התקשה להוציא את המילים המפורשות מהפה, וגמגם קלות. למרות זאת, לא היה מקום לטעות. "אני מביט ומעיין, עוקב אחרי ההתפשטות של המחלה, בוחן כל התפתחות במשך השנים, וצר לי להודיע - - - " הוא כחכח בגרונו והמשיך: "זה ענין של שנתיים. אין תקדים רפואי שבמצב כזה, שרד החולה יותר משנתיים. אפשר במהלך השנתיים הללו להקל על הכאבים, אך אי אפשר לעצור את המחלה. אני ממש מצטער לומר שאין לי מה לסייע, נותרו שנתיים של חיים, במקסימום כמובן - - -".

הרופא השפיל את מבטו, לא רוצה להיתקל בעיניה של אשה השומעת גזר דין רפואי כזה, חד, חלק, נחרץ וברור. אין סיכוי לרפואתה, כל המאמצים נידונו לכישלון. שנתיים ימים מהיום, לדברי הרופא, אין שום סיכוי שתשרוד!

אחרי שתיקה ארוכה, הרים הרופא את עיניו ובחן את תגובתה. האשה נראתה נינוחה ורגועה, שלוה ובטוחה, כאילו לא שמעה את הבשורה הקשה. לרגע חשב כי דבריו לא הובנו כראוי, ולכן חזר והסביר, אך גם לנוכח ההסבר השני המפורט - האשה לא המטירה שאלות ולא נלחצה, נותרה רגועה ונינוחה כפי שהיתה...
"אתם אולי לא מבינים במה מדובר", שב הרופא ואמר, "או

700 ימים? הרי בדיוק על כך לבי מתרונון מדי יום בהודאה נרגשת 'מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמת בחמלה!'; ואתה מגלה כי אמשיך להודות על המתנה הזו עוד שנתיים, האם לא אגיל ואשמח בלבבי? האם לא אהיה רגועה ושלוה לנוכח המידע החדש והמרגש?" הרופא היה המום לנוכח ההסבר המפורט, עיניו נפקחו בהפתעה רבתי, מבטו על מתנת החיים השתנה מן הקצה אל הקצה. ואז הוסיפה האשה: "ואותו בורא עולם שנותן במתנה 700 ימים, אף שזה לא מובן מאליו והוא לא חייב, מה ממנו יהלך ומה ימנע ממנו להעניק לי עוד כהנה וכהנה שנות חיים מאושרות? האם כמות החיים שהוא מעניק מוגבלת? האם אינו יכול חלילה להעניק לי עוד ועוד חיים במתנה, פי כמה ממה שאתה מתאר?"

הרופא הנהן בהבנה, ואחרי הרבה שנים במקצוע - לראשונה זלגו עיניו דמעות, מבטו על החיים השתנה...
את כל הסיפור המטלטל, סיפר העסקן הנלווה לבני הזוג לרבי, והרבי הוא שסיפר את הסיפור במוצ"ק פרשת שמות תשס"א לקבוצת בחורים שהגיעו להתברך במעונו, כשהוא מוסיף בהתרגשות: "וכבר עברו מאז יותר מ-5,000 ימים ולילות, ועדיין האשה משכימה קום

מדי בוקר ואומרת בלב מתרונון: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתו!'

ישועה משולשת מתאונה מחרידה

הרכב האיץ במבואות כביש החוף, מתקדם במהירות לכיוון הגליל העליון. בתוכו ישבו, צפופים קמעא, שלוש זוגות גיסים, איש איש וזוגתו. הם לא היו מקומיים, הגיעו הנה מארצות הברית הרחוקה, לשפוך שיח, להתפלל בדמעות, להקיש על שערי שמים במקומות המסוגלים...

היתה להם סיבה טובה לכך. באורח פלאי משהו, שלושתם לא זכו להיפקד בילדים, ואת צערם ויגונם אין צורך לתאר, עיניהם העצובות סיפרו את סיפורה של ההמתנה המתמשכת, האכזבות המצטברות, הייחול עד אין קץ לבכי עולל רך שטרם הופיע...

הרכב החדש גמע את הדרך בקלות, נסע על הכביש בצורה חלקה ונעימה. לפתע, בלי שום הכנה מראש, עלה הרכב על כתם שמן, הסתחרר על צידו, הועף במהירות לשולי הכביש, והתהפך לו אי שם בוואדי שבמורד הכביש. בום נוראי ניסר את החלל, והנהגים שצפו במכונת המתעופפת והנהפכת - מיהרו להזמין את כוחות ההצלה, אף שהיה נראה להם כי הרבה יותר מתאים להזמין חבא קדישא... "מי יודע אם נשאר מהרכב משהו או מישהו בחיים", אמרו הנהגים וספקו כפיים בצער. "ראיתם את הרכב עף? ראיתם איך התרסק בוואדי? אוי ואבוי, מהרכב לא נותר זכר, והוא היה עמוס נוסעים, השם ישמרו!"

יללות הסירנות החרידו את האויר, אל המקום הגיעו כוחות הצלה וחילוץ גדולים, שמיהרו לרדת אל הוואדי המסוכן ולראות מה מצב הנפגעים. לנגד עיניהם הנדהמות, קמו ששת הנוסעים אחד אחרי השני, התנערו מהאבק שדבק בהם, ופשוט - התרוממו על רגליהם, בריאים ושלמים!

לכוחות ההצלה לא נותר אלא להשיב את נפשם בכוסות מים צלולים, לסייע להם לעלות חזרה לדרך המלך, תוך התמודדות עם מכות וחבלות קלות בלבד. אחד מנוסעי הרכב שבר את רגלו - אך זו היתה הפגיעה החמורה ביותר, מתאונה שכללה התהפכות, התעופפות לוואדי, וריסוק טוטאלי של הרכב!

כל ששת הנוסעים פונו כמובן לבית החולים, לצורך בדיקות מקיפות שיאששו את המידע המשמח, כי לא ניזוקו באופן משמעותי. בחדר המיון, שבר את שתיקת ההלם ר' פנחס, כשקרא בקול: "הודו להשם כי טוב כי לעולם חסדו! השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו!" "במה זכינו לכזה נס פלאי?" - שאלו הגיסים זה את זה, שוב ושוב. "איך יצאנו בחיים מתאונה כה קשה, איך ניצלנו? כמה אנו חייבים להודות ולהלל את בורא עולם, שהציל את חיינו ונפשנו נתן לנו לשלל!" הם המשיכו לעסוק בדברי שבח והודאה לקדוש ברוך הוא, כשר' פנחס קרא לפתע: "הרי בשביל מה נסענו? כדי לבקש לזכות בילדים. ולשם מה אנו זקוקים לילדים? כדי לגדלם ולחנכם בדרך התורה, כדי שיידעו ויכירו שיש בורא לעולם, יש מנהיג לבירה, וידו לו על

חסדו הטוב ומתנותיו שהוא מעניק לנו... "וכי אנחנו מספיק מודעים לחסד הגדול שבורא עולם גומל עימנו יום יום? היום - קל לנו להודות, כי ניצלנו ממיתה מוחשית בתאונת דרכים קטלנית. האם אנו זוכרים להודות לו מדי יום על חסדיו הטובים האחרים? על כך שהעניק לנו חיים, שיש לנו משפחה מאוחדת? האם זכרנו להודות לו על כך שהוא מנסה אותנו בנסיון כה קשה של המתנה לילדים, שאיננו יודעים מה עומד מאחורינו? הרי על כל נשימה ונשימה - עלינו להודות ולשבח, לפאר ולרומם ולקלס, את מי שנותן לנו את הכוחות והיכולות, הכשרונות והמשאבים לכל מה שיש לנו. עלינו להודות שהוא מעניק לנו כוחות להתמודד עם הנסיון, עלינו להודות על כך שאנו יכולים לנסוע ולשפוך שיח לפניו... הבה נקבל על עצמנו להודות לו, במילים שלנו, מעומק הלב! הגיסים שמעו את שיחתו הנרגשת של ר' פנחס, ומיד הבינו כי מאת ה' היתה זאת, לזכות אותם במבט חיובי ומודה על החיים, למרות - ואולי בגלל - הנסיון בו הם שרויים. על אתר קיבלו על עצמם שלושת הגיסים ונשותיהם, כי מדי יום יכוונו היטב באמירת 'עלינו לשבח', ויוסיפו אחרי תפילה זו כמה מילים מעומק הלב, להודות לבורא עולם על חסדו הטוב, תוך ציון נקודה טובה מסויימת, חסד השם ממוקד ממנו הם נהנים."

היום בו קיבלו על עצמם הגיסים את קבלת ההודאה, היה ראש חודש ניסן. כששבו אליהם כוחותיהם, שבו כולם לארצות הברית, לחוג את חג הפסח כהלכתו במחיצת בני משפחותיהם. הסיפור הוסיף לחיות בתוכם, בשל העובדה כי מדי יום נעמדו - כל אחד ואחת בכל מקום שהיו - והודו לה' במילים נרגשות על חסדו הטוב, בציינם מדי יום עובדה מרגשת אחרת, חסד נוסף ששמו אליו לב רק היום... המשך הסיפור, המופיע בספר 'ומתוק האור' מפי בעל המעשה - ר' פנחס, כמו לקוח מהאגדות, אך הוא עובדה חיה וקיימת, תרתי משמע: בב' בטבת שאחר כך, זכה ר' פנחס להיפקד בבן. לאושרו לא היה גבול בשעה ששמע את בנו הזעיר בוכה את בכיו הראשון, ממלא את החלל בבכי המשמח בעולם...

לא חלפו אלא שלושה ימים, וגיס אחר זכה להיפקד, הפעם בבת. שמחתו של הגיס הרקיעה שחקים, הוא אחז בבתו הקטנטנה וליטף אותה כמו יהלום יקר ערך, והרבה יותר... ר' פנחס עוד היה בבית החולים עם רעייתו שילדה שלושה ימים קודם לכן, ולחיצת הידיים ביניהם היתה מרגשת ומאושרת במיוחד...

אך גם הגיס השלישי זכה, חמישה ימים אחר כך. בעיצומו של צום עשרה בטבת, נולד בן חמוד וקטן לגיס השלישי. הוא שסגר את שלישיית ילדי ההודאה, שעצם קיומם וחיותם בעולם - מלמדת וזועקת, קוראת ומאירה: כשיהודי זוכה להודות לה' על חסדו הטוב - בורא עולם פותח לו את השערים, מיטיב עמו בחזרה. רבים מהנסיונות העוברים עלינו, תפקידם ומטרתם לגרום לנו לשאת עיניים מודות ומוקירות תודה לשמים, להעריך את חסד הבורא עד הנה, כדי לפתוח לנו שערים לחסד נוסף והשפעות נוספות וברוכות משמים...

האזינו

לשיעורי הדף היומי

מפי הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

073-2951342

נסעתי פעם במונית עם הגאון רבי משה שפירא זצ"ל. באחד הרמזורים מאן-דהוא הקיש על החלון והושיט את ידו לנדבה. חזותו של ההלך העידה עליו שהוא אדם מפוקפק, הגר"מ שפירא זצ"ל שלף את ארנקו והעניק לו שטר של עשרים שקל...

כנגד מספר אנשים דיבר האלול - שאינם מתרגשים, הלחוצים, שאינם יודעים במה להתחזק, הרגועים, החיים כרגיל ועובדי ה', שהאלול שלהם הוא "אלול"! ■ עצות, מהשבות ודברי התעוררות, שינסו להגביה אותנו מפחיים מעל הקרקע, לקראת המשפט הקרב

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

אלו שממשיכים כרגיל

האגדה מספרת שישנם אנשים שלא מתרגשים בכלל מחודש אלול. לא מפחדים, לא חוששים, חיים כרגיל, כאילו היום חודש כסלו, טבת או תמוז.

איך? ברצינות. איך אפשר להמשיך ולחיות כרגיל, כשאנחנו יודעים בבירור שבעוד פחות משבועיים נעמוד לפני כס המשפט, נעבור אחד אחד כבני מרון לפני הקב"ה ונבוא בדין או ברחמים על כל מעשינו?!

דוד המלך ע"ה, איש צדיק ומורם, שאנו ואבותינו ואבות אבותינו לא הגענו לקרסולי-קרסוליו, רגל רביעי למרכבה, מעיד על עצמו ש"פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך" ועל כך ש"סמר מפחד בשרי וממשפטיך יראתי", ויש מאיתנו אנשים שאינם רועדים מפחד מבוא יום הדין הקרב?!

לא מפחדים מאלול, כיון שאנו יודעים שגם בשנה שעברה היינו כמו עכשיו, פחות או יותר. לא עשינו יותר עבירות או יותר מצוות משנה שעברה. התנהגותנו, פחות או יותר, כמו בשנים עברו, ואם בשנים קודמות זכינו בדין והיו לנו שנים רגועות וטובות, אין לכאורה שום סיבה שמשוהו ישתנה. טוב לנו כך ונקוה שבעזרת ה' הכל יהיה בסדר גם הלאה. סוג של "לי זה לא יקרה" ו"יהיה בסדר"...

הס הושלך בישיבת "כפר חסידים", כשהמשגיח הנערץ רבי אליהו לאפיין זצוק"ל נשא את דבריו, וכך אמר ר' אליהו זצ"ל: "לפעמים אדם עומד לפני ראש השנה ועורך את חשבון נפשו, ואז מגיע הוא למסקנה שהשנה היתה כמו שנה שעברה, לפחות לא יותר גרועה ממנה, ואולי אפילו מעט יותר טובה ממנה, ואז הוא חושב לעצמו: "אם השנה עברה עלי בשלום, זאת אומרת שכאשר דנו אותי בשנה שעברה, מצאו אותי כשר וטוב, פחות או יותר, ולכן גזרו את דיני לחיים טובים, ואם כן מסתבר שגם השנה יגזרו כך את דיני, לטובה ולברכה!"

רבי אליהו לאפיין עצר לרגע וזעק: "לא! אפשר שטעות חמורה היא בידו! הראב"ד מסביר שמה שאמרו חכמינו ש"בראש השנה נחתמים לאלתר למיתה", הכוונה שיתכן שיחתמו את דינם מיד בכך שימותו קודם הזמן שהוקצב להם. אדם רשע שמתחילה הקציבו לו שבעים שנה, יכול להפסיד עשר- עשרים שנה. נמצא שאדם זה חושב להוכיח מהעובדה שהוא חי את השנה הנוכחית, בכך שבראש השנה הקודם נחתם לחיים, והוא מסביר לעצמו שגם השנה, שמעשיו לא גרועים יותר, ייחתם הוא לחיים, בעוד שיייתכן שבראש השנה הקודם החליטו להוריד לו שנה מהחיים שנקצבו לו, ואילו מידת הדין של השנה כבר לא תסתפק בהורדת שנה והיא תתבע להוריד לו שנתיים ויותר, ואז, כשבאמצע החיים

יגיע קיצו, יתברר לו שראש השנה הספציפי הזה לא היה טוב"...

ניתן להוסיף עוד: ישנה מחלוקת ראשונים האם האדם נידון בראש השנה על חיי העולם הזה או על חיי העולם הבא. לדעת התוספות, גזר הדין בראש השנה, קובע את חלקנו בעולם הבא לפי מעשינו בשנה החולפת. והנה גם אם נגזר על האדם שיחיה ברווחה ובנחת עוד שנה בעולם הזה, יתכן ונגזר עליו שחלקו התמעט בעולם הבא ואולי הקב"ה יקבע שיקבל חלק יפה וטוב בעולם הזה, על חשבון המצוות שעשה במהלך השנה, ואילו חלקו לעולם הבא התמעט. אם כן, כיצד אפשר להיות שאננים? הרי כל עבודת עולמנו בעולם הזה נועדה כדי שיהיה לנו חלק לעולם הבא! וישנה נקודה נוספת שיכולה לעורר ולהפריך את כל הטענה של "גם בשנה שעברה זכיתי במשפט".

גם אם השנה זכינו בדין, ברוך ה', אי אפשר לשכוח הרבה רגעים קשים, כואבים ולא נעימים, שעברו עלינו במרוצת השנה. גם אם בכלליות אנחנו חיים, בריאים ונושמים, בכל זאת היו לנו הרבה רגעים שהיינו שמחים שהיו טובים ומשופרים יותר.

בראש השנה הקרוב יקבעו גם כל מליוני פרטים, קטנטנים-לכאורה, המרכיבים את חיינו, כל רגע בשנת התשע"ח. נביט רגע לשנה החולפת ונשים לב ללימוד איכותי וחידוש של סברא חדשה שאמרנו בסדר א' בו בשבט. בו תמוז קמנו באמצע הלילה לקובי, כי כאבה לו הבטן. קיבלנו תוצאות מבחן מצוין של אילה ב' מושגים ביהדות ב"ז בחשון, האוטובוס איחר ב"ד בכסלו ובט"ו באב, קיבלנו מחמאה ממאן דהוא בט' בניסן, הבן התקבל לשיבה טובה המתאימה בדיוק למידותיו בה' באדר, חידוש נפלא שחידשנו בח' באדר, הילדים נרדמו משום מה מוקדם בשעות הערב ב"ט בניסן. הבחורים הקשיבו בשיעור והתווכחו במרץ על סברא במשך שעה. קיבלנו זיכוי מפתיע בסך 586 ₪ מהביטוח הלאומי בכ"ג בסיון, שרי עשתה לנו נחת מיוחדת בדקלום חינוכי במסיבת יום ההולדת בכ' בתמוז ובאותו יום עצמו נשברה צלחת בצהרים וברוך החליק כעבור שעתיים על קליפת בננה בחדר האשפה ונזקק לגבס, כאשר ביטלנו בגללה 5 שעות מסדרי הלימוד. תורה, ילדים, פרנסה, חיוך, דמעה, שמחה, אושר, עצב, סיפוק, רוגז, לחץ, תיסכול, אידישע נחת, עבודה, רוגע. נעצום עיניים לרגע וננסה להעביר מול עינינו שבוע, שבוע אחד בלבד, של מאורעות פשוטים ויומיומיים שעברנו, ולאחר שנראה מול העיניים והדמיון את הקשיים והשמחות, הרגש וההצלחות, רגעי האושר ורגעי הרוגז, השלווה והנינוחות, הכעס והתיסכול, נזכור שהכל, כל מאורע של כל רגע, נגזר עלינו בראש השנה התשע"ז. וכן, כל רגע בשנה, כל דקה, כל החלטה, ייקבעו לנו, על תיפקודנו ומהלך חיינו בשנה הבאה, בראש השנה התשע"ח. משפט שכזה אמור בהחלט לגרום לנו לפחד, ועלינו

לעשות, להשקיע ולהתקדם, כדי להתכונן למשפט. רבי ישראל מסלנט זצ"ל (אור ישראל, אגרת י"ד) מסביר שהאדם שאינו מפחד מראש השנה ויום כיפור, הוא אדם שחטאיו ומעשיו הלא-טובים סיאבו את נשמתו. העוונות שעשה ליכלכו והעכירו את צלילות מחשבתו וישרותו אבדה לו. ומה יעשה אדם שכזה? –יתפלל להקב"ה מקירות לבבו וישפוך את נפשו לפני ה' יתברך שיסיר את ערלת הלב, שסוגרת את דלתות הרגש מלפניו. רבי שלום שבדרון זצ"ל (ספר "קול דודי" עמוד כ"ז) מסביר שלא רק העבירות מטמטמות ואוטמות את לבבנו, אלא גם השקיעות בתאוות העולם הזה. הרדיפה אחר החומר מסלקת מאיתנו את הרגשות הנפש העדינות ומסיטה את מחשבותינו לדברים פחות חשובים. חז"ל אמרו שהקב"ה אומר לנו "פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם". ומסביר ר' שלום שבדרון שכאשר האדם מסלק ולו מעט מה"עולם הזה" הרובץ על גופו ולבבו, מיד מפנה הוא מקום לרוחניות להיכנס ולהאיר את מחשכי הלב.

מחפשי העבודה

"אלול! צריך לעבוד!", הוא אומר לעצמו, ומסתובב לו סחור סחור, מחפש את עצמו, מחפש מה לעשות... אלול. הם רוצים מאוד להתקדם, לעשות, להיות טובים יותר. אבל הם אינם יודעים מה בדיוק. ממה להתחיל, במה להתמקד. יש כל כך הרבה דברים שאפשר לעשות, ומנגד, חסרים לנו בכל כך הרבה דברים ונושאים. אז במה להתחיל קודם? כדאי לדעת במה להתמקד, צריך להציב קודם כל את המטרה. למה אנחנו מצפים ומה אנחנו רוצים להשיג לעצמנו באלול הזה. ישנם מספר מישורים ודרכי עבודה בספרים הקדושים בחודש אלול. ישנם המתמקדים בעבודת התשובה. פשוט להתנקות מהחטאים ולהגיע לראש השנה זכים וטהורים. וישנה דרך עבודה במישור אחר, של יצירת מידת הרחמים. בחוברת המרתקת "עורה למה תישן" מצטטים לנו מדברי קדמונינו, הכותבים שלמרות שלפי שורת הדין קשה לזכות בדין ולצאת בשלום ממשפטו הנוקב של מלך המשפט, אך אם נזכה למידת הרחמים בשעת המשפט, נוכל לזכות לשנה טובה. ככל שהרחמים עלינו יגדלו, כך נזכה יותר לשנה מתוקה. לכן כדאי לנו לנסות ולעורר עלינו יותר ויותר ממידת הרחמים.

כיצד מעוררים רחמים?

דבר ראשון, על ידי לימוד התורה. חז"ל הקדושים הדריכו אותנו במספר מקומות שיגיעת התורה ועמלה מעוררת רחמים. אליהו הנביא ב"תנא דבי אליהו" כותב לנו ש"כיון שקראו את המקרא ושנו את המשנה ודברי תורה מתוקים עליהם - הקב"ה מרחם עליהם". הגאון רבי חנוך העניך קרלנשטיין זצ"ל מאריך בענין זה בקונטרסו הנפלא "עצות לזכות בדין" והוא מזכיר לכולנו את הפסוק "יבואוני רחמיך ואחיה כי תורתך שעשועי". דוד המלך מבקש רחמים בזכות שהתורה הקדושה הינה שעשועיו ומשוש חייו. רבי חיים מוולוז'ין זי"ע (נפ"ח שער א' פ"כ) כותב לנו שהלימוד בעיון בעומק התורה מחזיר לאדם את זוהר נשמתו ומסלק ממנו את חטאיו. לדבריו הקדושים, הלימוד בעיון הוא מסלול התשובה לחטאי המחשבות הלא-טהורות ועסק התורה מסייע רבות לטהרת הלב ולתשובה שלמה. מרגיזים אותנו? מעצבנים? אי אפשר כבר עם החברים, השכנים, בני הזוג, הילדים? "כל המרחם על הבריות, מרחמין עליו מן השמים!"

(שבת קנא, ב). הקב"ה מודד מידה כנגד מידה ומי שמרחם ומתחסד עם הבריות, גם בו מתחשבים ומרחמים. וכדאי לקרוא קטע סטן של ה"מסילת ישרים" על הענין: "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, וזה פשוט כי הקב"ה מודד מדה כנגד מדה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו ירחמוהו וימחלו לו עוונותיו בחסד, שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מדה כנגד מדתו, והוא מה שאמרו חז"ל (ר"ה י"ז): "למי נושא עון? למי שעובר על פשע". ומי שאינו רוצה להעביר על מדותיו, או אינו רוצה לגמול חסד, הנה הדין נותן שגם עמו לא יעשו אלא שורת הדין, ראה עתה מי הוא זה ואיזה הוא שיוכל לעמוד אם הקב"ה עושה עמו שורת הדין, ודוד המלך מתפלל ואומר "ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי". אמנם העושה חסד יקבל חסד, וככל מה שירבה לעשות כך ירבה לקבל, ודוד היה מתפלל במדתו זאת הטובה שאפילו לשונאיו היה משתדל להיטיב.

ידידי הרה"ג ר' אהרון גינוער שליט"א נסע פעם במונית עם מורו ורבו הגאון רבי משה שפירא זצ"ל. המונית עצרה לפני הרמזור ומאן-דהוא הקיש על חלון הרכב והושיט את ידו לנדבה. חזותו של ההלך העידה עליו שהוא אדם מפוקפק, שמשתמש ב"חומרים מסוכנים" ומזיק לגופו. הגר"מ שפירא זצ"ל שלף את ארנקו והעניק לו שטר של עשרים שקל. הרב גינוער לא התאפק ושאל "הרב הרי יודע שהכסף לא ילך לאוכל אלא לדברים גרועים. אם כן, מדוע הרב נתן לו נדבה הגונה?".

הביט בו רבי משה שפירא בעיניו החודרות ואמר: "אם יהודי מושיט לי יד ומבקש עזרה ואני לא עושה חשבונות, גם הקב"ה לא יעשה איתי חשבונות. כדרך שאדם נוהג באחרים, ינהג איתו הקב"ה!".

הרגועים

יצא לי לפגוש מספר אנשים רגועים, שהסבירו לי שלהם אין מה לדאוג. הם לומדים היטב, מתפללים, משתדלים בכל כוחם לעשות מצוות. הם בסדר, ברוך השם...

נו טוב. קשה להתווכח, וגם כל אחד מבין שעבירה אחת, אפילו עבירה אחת מדרבנן, היא חטא נורא, שעונשה רע ומר. אבל הנה דבר נפלא שראיתי בספר "שערי ארמון", בשמו של רבי ישראל סלנטר זצ"ל. דבר שכדאי להפנים אותו גם לאנשים "רגילים" כמותנו, שלא סבורים שהם כל-כך טובים ומוצלחים בעבודת ה'... רבי ישראל מסלנט נשאל אילו "קבלות" והתחייבויות כדאי לאדם לקבל בימים אלו. תשובתו הפתיעה את השואלים. רבי ישראל השיב שעיקר העונש ניתן על העבירות הקלות, העבירות ה"פעוטות" שאנו עוברים, כמעט מבלי משים. "אדם השקוע כל השבוע בעבודתו עד לאפיסת כוחות ולכן אינו מקדיש זמן ללימוד תורה, ייתבע על כך שלא עבד פחות שעה ומדוע לא הלך לשמוע שיעור תורה למרות עייפותו. אך עונשו יהיה חמור שבעתים אם בשבת, כשהוא נח שעות רבות ומכלה את זמנו על קריאת עיתונים, לא מקדיש זמן לתורה. כי בשבת קל לו יותר ללמוד ואם בכל זאת הוא לא לומד, התביעה עליו תהיה גדולה יותר". רבי ישראל הביא על כך את דברי הגמרא (מנחות מגא) שהקב"ה יתבע יותר את האדם על שלא קונה ציצית עם חוטי צמר מאשר אם לא קנה חוטי תכלת. כי קל ונגיש יותר להשיג חוטי ציצית רגילים מאשר להשיג חוטי תכלת ואם הוא לא השיג חוטים שכאלה, עליו להיענש יותר בחומרה עליהם. ובכמה דברים "קטנים" אנחנו מזלזלים. כמה יכולנו להתאפק מלרכל ולדבר לשון הרע לא "חשובים" ומאוד "מרתקים". כמה קל היה להגיע חמש דקות יותר מוקדם לתפילה, כמה היה קל לא להפסיק באמצע הלימוד על כל שטות ופטפוט. כמה היה קל

הרכבת עצרה בתחנה לה היכינו כל הדרך... הצעיר מביט עמוק לעבר התחנה הנשקפת לעיניו, כולו מבולבל... לא, לא היה שם צעיף כתום... הלב עומד להתפליץ....

הרב בנימין גולד

"וה' הָאֱמִירָךְ הַיּוֹם לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סְגָלָה... וּלְתַתֵּךְ עֲלִיּוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם... וְלְהִיָּתֵךְ עִם קְדָשׁ לְה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כ"ו, ד-ה')

ימים של פחד ואהבה! כן מציאות כה סותרת כה קיצונית בקצוותיה, קיימת ומתרחשת לה מדי שנה בשנה בימים אלו של חודש אלול...

ימים אלו שאמר עליהם מרן ר' ישראל סלנטר זיע"א שמלפנים בישראל כל איש אחזתו פלצות! בשמעו קול קורא חודש אלול, וכמו שמסופר מימים אלו שלפני 100 שנה שכשהחזן היה קורא חודש אלול בשבת מברכין היו נשמעות צעקות עזרה מהעזרת נשים מפני הנשים שהיו מתעלפות מרוב פחד הימים האלו.

ומצד שני הפלא ופלא, כבר הביא המשנה ברורה את המובא

בספרים הקדושים שראשי תיבות של חודש אלול הם 'אני לדודי ודודי לי!' אתם שומעים? ימים שהקב"ה אומר 'דודי לי' הקב"ה כביכול ממציא עצמו אל כל אחד ואחד מאיתנו, שיא קרבת ה'! מה שרוצים לבקש מה שרוצים להשיג, דרגות גבוהות שקשה להשיג בימים רגילים הכל בהישג יד ממשי!

הכיצד הוא? פחד וקרבה? לכאורה תרתי דסתרי?

התשובה היא פשוטה ביותר - נצייר לעצמנו אדם שעומד לפני משפט מסובך מאד, הוא הסתבך ברמה כזו שאם יואשם במשפט אזי מצפות לו שנים ארוכות מאד מאחורי סוגר וברח ללא אפשרות חנינה כמעט, אדם זה לא נח ולא שקט ומגייס למענו את כל טובי עורכי הדין, ומתייעץ עם כל מי שביכלתו לעזור לו, הוא עושה מאמצים גדולים לתקן את מה שעולל, כדי שהשופטים ביום המשפט יראו את מאמציו לחזור לדרך הטוב, ולתקן את מעשיו, וישמעו ממנו עד כמה כנות טענותיו לחפותו ועד כמה שרצונו להשתדל בתיקון דרכיו, וירצו אותו במשפט.

שימו לב, אדם כזה נמצא במערבולת עצומה: מצד אחד פחד ומתח עצומים ביותר מיום המשפט הגדול שבו יחרץ דינו לאור או לחושך, ומצד שני הוא מרגיש שהנה יש לו הזדמנות שלא נקרית לו כל יום, לבא ולדבר בפני שופט בית משפט העליון בכבודו ובעצמו, לנסות לדבר אל ליבו ולעורר רחמיו על מצבו, יש לו איזו הרגשה אמתית של הקלה, 'הנה אני כ"כ קרוב לשופט העליון עצמו, הוא מסכים לשמוע אותי, איזו הזדמנות לטהר את

שמי ולהזדכך ממה שהעלילו עלי וממה שחטאתי. אך להרגשה זו של קרבה יש תנאי גדול! שהשופט יראה שאני מפחד מהמשפט, שאני לא מזלזל, שאני מגיע מוכן עם סוללת עורכי דין ועם רצון אדיר של שינוי ותיקון!

זה החיבור החיוני הזה של פחד ואהבה - כל האהבה מגיעה רק בגלל שיש פחד, שיש מוכנות, שאין זלזול, או אז יש פרץ של אהבה בלתי מוגבל.

זה מה שאמרו חז"ל: אני לדודי ודודי לי - דודי לי -הקב"ה, אב הרחמים, קרוב אלינו בימים אלו רק אחרי שאנחנו נראה לו שהנה, רצוננו להתקרב אליו, וזה נעשה רק בידיעה שיש דין ויש דיין ויש משפט שבו כל אדם נשפט על מעשיו, ויש לו לתקן מעשיו, או אז כשהאדם יודע זאת הרי רעד ופחד עובר בבשרו, מי יאמר זיכיתי מעשי, אז הקב"ה כבר מזמין עצמו אליו לקבלו בתשובה שלמה.

אני רוצה להמחיש זאת בסיפור מרגש עד מאד, ממנו נלמד עד כמה רבה האהבה של הקב"ה אלינו על אף שחוטאים אנו לפניו, אבל באם אנו מראים סימני חרטה ורצון לחזור, זו כבר סיבה לפרץ של קרבה ואהבה מצד הקב"ה לקבלנו -דודי לי!

סיפור יהודי אחד: נכנסתי לרכבת והתיישבתי על אחד המושבים, שקשוק גלגלים, צפירה, הרכבת החלה לנסוע. בתחילה לא שמתי לב ליושבים לצדי, הייתי עסוק בהרהורי, אבל לאחר זמן מה צד את תשומת ליבי הבחור שישב לצדי. לא, לא היה לו מראה מוזר או שונה, אך משהו בהתנהגות שלו גרמה לי להתבונן בו: בכל פעם בה הרכבת עצרה, הוא התבונן החוצה בציפיה, כאילו נצמד לחלון. הוא לא היה רגוע ולא שקע בשינה או בקריאת ספר כשאר הנוסעים, הוא היה דרוך, כל תזוזה גרמה לו להביט שוב ושוב בחלון, כאילו חיכה למשהו---

הסתכלתי בו ומבט של תמיהה על פני, כנראה שלאחר זמן מה הבחין במבטי הבוחנים ופנה אלי: "אתה בטח לא מבין מדוע אני מתבונן בחלון", שאל-קבע. הנהנתי בראשי, הרגשתי קצת לא נוח מכך שנתפסתי במבטי, אך ציפיתי לתשובה שלו.

"ובכן, אספר לך מה עבר עלי עד עתה ואולי כך תבין", אמר ועיניו הפכו להיות מהורהרות משהו. "הנסיעה הזו, היא נסיעתי הראשונה לאחר 3 שנים בהם לא נסעתי ואף לא יצאתי לרחובה של עיר. הייתי אסיר שלוש שנים בבית הסוהר. 'מדוע', אתה שואל? ובכן, אני מגיע ממשפחה ענייה, ובאחד הימים בהם הייתי זקוק לסכום של כסף בדחיפות, הלכתי וגנבתי סכום כסף קטן על

המשך בעמוד הבא <<<

מפני מה העבירו שופר במחנה שמשה עלה להר בפעם השנייה? ומדוע תוקעים בשופר לפני שיוצאים בני אדם למלאכתם?

טעמים ומנהגים לתקיעת שופר באלול

הטעם שתוקעים מר"ח: לפי שהוא דמיון לבעל חוב שנותנים לו ב"ד זמן ל' יום כדי למצוא כדי גאולתו להפטר מנוגשיו, כמו כן נותנים לאיש הישראלי זמן להכין עצמו ל' ימים קודם יום הדין בתשובה, תפילה וצדקה, כדי לתקן מה שפגם (אלף המגן תקפא, יא). בני ספרד: מנהגם לתקוע בכל יום באמצע אמירת סליחות בשעת אמירת י"ג מידות, כדי לקיים מנהג תקיעת שופר (כה"ח תקפא ס"ק יג).

תקיעה בשופר בסוף תפילת שחרית (טור תקפא, א)

הטעם שתוקעים בתפילת שחרית לפי שעליית משה למרום הייתה בהשכמה (מהרי"ל). טעם אחר: לפי שאז כולם נמצאים בבית הכנסת.

טעם אחר: לפי שעדיף לתקוע קודם שיוצאים בני אדם למלאכתן, כדי שיעשו מלאכתן בדרך התורה (אגרו"מ חאו"ח ח"ד ס כא אות ה). חובת הציבור

יש שכתבו שמצוות תקיעת שופר בחודש אלול חובה על הציבור דומיא דקריאת התורה ולא על המתפלל היחיד (הליכות והנהגות תשרי עמוד 3, ציץ אליעזר ח"ב סימן מה).

ויש שכתבו: שכיון שעיקר בתקיעות כדי לעורר את העם בתשובה (והביאו אסמכתא מפדר"א), שמשה רבינו עלה למרום, וכיון שעיקר לעורר בתשובה דבר זה שייך אף ביחיד (פסקים ותשובות אלול תשרי עמוד יז, שיח יצחק).

הרה"ג רבי יהודה לב בעמח"ס "לב המועדים"

הטעם שתוקעים בחודש אלול בשופר

מפני שבו ביום עלה משה רבינו למרום לקבל לוחות אחרונות, והעבירו שופר במחנה שמשה עלה להר שלא יטעו ישראל עוד אחר ע"ז, כשם שטעו בראשונה, וא"כ על ידי השופר נתעלה ה' יתברך ונתיירא שנמנעו ישראל מלחטוא, ועל זה נאמר בתהילים (מ"ז, ו): "עלה אלוקים בתרועה", לכן אנו תוקעים כדי למנוע את העם מחטא ועון, כיון שעכשיו קרב הזמן של יום הדין, שבו הקב"ה יושב ודן את העולם כולו והרי הוא בעבור סור מרע (לבוש תקפ"א א'). טעם אחר: כדי לעורר הלבבות ע"י קול השופר שיחזרו בתשובה כדכתיב (עמוס ג', ו): "אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו", משל לדבר: מלך כשבא לצור על העיר, הצופה העומד במגדל, כשרואה חיילים באים - דרכו להריע ולתקוע, להזהיר את העם שיהיו על משמרתם (מהרי"ל מנהגים).

טעם אחר: כדי לערבב השטן שלא להשטין על ישראל, ביאור שלא יבין מתי יהיה ראש השנה, ולא יקטרג (טור תקפא א, רבינו אברהם קלוזינר), הלבוש כתב כדי לבלבל השטן שיזכור יום דינו לעתיד לבוא (לבוש תקפא).

טעם אחר: כדי שיהיה התוקע רגיל בתקיעות של ראש השנה ולא יבוא לידי טעות (דרשת מהר"ח או"ז ר"ה, מנהגי מהר"ם מרוטנברג). טעם אחר: כדי לחנך התינוקות. טעם אחר: שידעו שדורשים בהלכות החג קודם החג ל' יום (הגהות הרד"ל על פרד"א פרק מ"ו).

<< המשך מעמוד קודם

תלה את הצעיף בתחנה אחרת כדי לא להתבייש בי בעיירה שלו ואולי אני צריך לרדת מוקדם יותר".

"והיכן באמת התחנה הקרובה לביתך?" שאלתי אותו.

"בעוד מספר תחנות" ענה בחור, "ואם שם לא יהיה צעיף כתום, אמשוך הלאה לנסוע..." ענה בקול צרוד.

עכשיו, לא רק הוא הביט בחלון, שנינו, נצמדנו לשמשת הזכוכית, מביטים בכל תחנה, מחפשים סימן לצעיף, לצעיף הכתום.

"בעוד שתי תחנות - זו התחנה שליך הבית שלי", הוא לחש לי.

ושנינו הבטנו בעיניים מצועפות דרך החלון. הרכבת עצרה בעוד תחנה, נותרה עוד תחנה אחת. אחזנו בחלון כמבקשים לצאת דרכו, עתה, היינו שנינו מתוחים, מצפים, מחכים, מי יודע...

הרכבת עצרה בתחנה לה חיכינו כל הדרך.

הצעיר מביט עמוק לתוך מראה התחנה הנשקפת, כולו מבלבל... לא, לא היה שם צעיף כתום...

הא מסתכל שוב ומשפשף את עיניו בתדהמה... לא היה שם צעיף כתום...

היו שם עשרות צעיפים כתומים! כל התחנה הייתה מלאה בצעיפים מתנופפים ברוח. קוראים לבן לשוב הביתה.

ואבא, אבא עמד שם מחכה, מצפה לבנו אהובו, ועל צווארו... צעיף כתום!

אבינו מלכנו אין לנו אבא אלא אתה!

מנת שאוכל להשתמש בו. אני יודע שעשיתי מעשה שלא ראוי לעשות, ואני מצטער על כך, אולם כאב לי ביותר כאבו של אבי. השמועה התפשטה חיש מהר על דבר המעשה שעשיתי, אנשים באו וטרחו להודיע לאבי עד כמה בנו הוא גנב, ביישו אותנו, גרמו לו צער נורא. לא ידעתי שהמעשה שעשיתי יגרום עד כדי כך צער ובושה לאבי, בכל מקום אשר פנה הזכירו לו את דבר הגניבה, וגם במשפט, לא חשבתי שיחמירו איתי עד כדי כך והנה הם גזרו עלי 3 שנים מאסר, ואבי לא ידע מה לעשות מרוב כאב ובושה. עכשיו, לאחר שהשתחררתי מבית הסוהר, רציתי כל כך לחזור הביתה, לראות את אבא, להתחרט, לבקש סליחה, אבל... לא ידעתי אם הוא יסכים לקבל אותי לאחר כל מה שגרמתי לו. ואז החלטתי לכתוב לו מכתב.

"אבא יקר" היה כתוב במכתב, כתבתי לו שאני בנו, רוצה לחזור לראותו, ואני מצטער על הכל, אך אינני יודע אם הוא עוד יחפוץ בכך שאשוב הביתה 'לכן אבא' כך כתבתי 'יש לי בקשה יחידה - אם אתה רוצה שאבוא ואשוב הבית, אני מבקש ממך שתתלה בתחנה צעיף כתום כדי שאדע שאני יכול לרדת בתחנה, כדי שאדע שאני יכול לחזור, אבל...' פנה אלי הבחור בעיניים דומעות "אם לא יהיה בתחנה צעיף כתום, אני אדע שעלי להמשיך הלאה ברכבת, לנסוע ליעד בלתי ידוע, ולא לחזור עוד לעולם..."

"עכשיו אתה מבין?" אמר לי "אני מסתכל בכל תחנה, בכל מקום, לראות אם יש צעיף כתום תלוי, אני מתבונן אולי אבא

'אמא יקרה! יודע אני כי טובתי עומדת נגד עינייך, יתכן גם שעל פי הלכה מותר לנו לעזוב את השידוך, כי הרי הכל היה בטעות על סמך דבריו השקריים של השדכן, אבל איך נעשה כך לבייש נערה בישראל...'

מעשה הגבורה שביכותו זכה המנחת יצחק לזש"ק מעל לדרך הטבע

הרב ישראל ליוש

וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיָּדָהּ וְהֵנִיחָהּ לְפָנָי מִזְבַּח ה' אֶלְקֵינוּ (דברים כו ד)

הגמ' בבא קמא דף צ"ב ע"א אומרת שמהבאת הביכורים אנו לומדים ש'בתר עניא אזלא עניותא', כי העשירים היו מביאים ביכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב, ואילו העניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה. את קלתות הזהב של העשירים, היו הכהנים מחזירים להם אחר שנטלו מהם את הביכורים, ואילו את

סלי הנצרים של העניים היו הכהנים נוטלים יחד עם הביכורים ולא מחזירים אותם לעניים. ונשאלת השאלה מדוע באמת היו הכהנים נוהגים כך ולא היו מחזרים את סלי הנצרים לעניים, כפי שהם נוהגים כלפי העשירים שהחזירו להם את סלי הזהב שלהם?

אלא ביארו בזה המפרשים בשני אופנים:

א. הרי מטבע הדברים פירותיהם של העניים היו פחות משובחים מפירות העשירים, ולכן, כדי שלא יתיישו העניים בפירות הפשוטים שהביאו לביכורים, לקחו מהם הכהנים מיד את הסל שלהם ולא התמהמהו בהתעסקות סביב הביכורים שלהם.

ב. העשירים התגאו הרי בכלי הזהב המפוארים שלהם, לכן החזירו להם הכהנים את הסלים הללו, כי 'תועבת ה' כל גבה לב', ואילו סלי הנצרים של העניים אמנם הם פשוטים וחסרי ערך ממוני, אך הם ניתנו עם כל הלב, בהכנעה ובשפלות, וערכם הרוחני רב, וסלים כאלו שניתנים בתחושה כזו, גם הם ראויים להיות מתנה לקדוש ברוך הוא.

בסיפורים הבאים נלמד על זהירותם היתירה של גדולי האומה שלא לבייש את הנדכאים והשפלים.

כאשר היה הגאון הגדול רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל בעל המנחת יצחק בחור צעיר, הוצע לו שידוך. שני הצדדים ביררו זה על זה, וכיון ששמן הטוב הלך לפנייהם, הם באו בקשרי שידוכים בלא שאמו של החתן או החתן עצמו יראו את הכלה. מועד החתונה נקבע בשעט"מ, ובטרם הגיע המועד, נסעו משפחת החתן לעיר הכלה, כדי לחגוג שם את החתונה ואת שבעת ימי המשתה. אך כאשר ראתה אמו של הרב ויס את הכלה, חשכו עיניה, הנה

היא רואה כי היא בעלת מום. טענות רבות היו לה על השדכן שרימה אותה ולא סיפר לה על מצבה הבריאותי של הכלה, והיא גמרה אומר בלבה לשבור את השידוך, היא פנתה אל בנה ואמרה לו: 'בוא נשוב אל ביתנו לפני מועד החתונה, אני ממש לא רוצה שתינשא לבעלת מום זו', בנה בעל המנחת יצחק אמר לה: 'אמא יקרה! יודע אני כי טובתי עומדת נגד עינייך, יתכן גם

שעל פי הלכה מותר לנו לעזוב את השידוך, כי הרי הכל היה בטעות על סמך דבריו השקריים של השדכן, אבל איך נעשה כך לבייש נערה בישראל, היא הרי מכינה את עצמה לקראת החתונה שאמורה להתקיים בעוד כמה ימים, הרי בושה וכלימה נוראיים יהיו לה אם נעזוב את השידוך בעת הזאת'

'אני נשאר כאן ומתחתן איתה!' קבע הבן בנחרצות, 'אם לא תהיה ברירה' - המשך המנחת יצחק - 'אגרש אותה לאחר החתונה, אבל כעת לא אביישה.'

החתונה התקיימה כמתוכנן, ולאחר שנה נולד להם בן. לאחר כמה שנים פרצה מלחמת העולם השניה ואשת המנחת יצחק נספתה במלחמה, לאחר המלחמה נשא המנחת יצחק אשה שניה, ולאחר שגם היא נפטרה נשא אשה שלישית, ומשתי הנשים האחרונות לא היו לו ילדים.

לימים אמר המנחת יצחק: לאחר נישואי התברר לי שעפ"י דרך הטבע לא היו אמורים להיות לי ילדים, ברור לי מעל לכל ספק שבזכות כך שלא גרמתי בושה לבת ישראל זכיתי לזרע של קיימא מחוץ לדרך הטבע.

מִרְן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִנְחָם מִן שַׁךְ זצ"ל סיפר שפעם ראה את דודו מורו ורבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל עולה בחדר המדרגות של בנין ביתו, ולאחר כמה רגעים הוא ירד חזרה למטה והמתין שם. נגש אליו הרב שך ושאל אותו אם קרה משהו, ואם הוא צריך עזרה בדבר מה, ענה לו רבי איסר זלמן: 'ברוך ה' הכל בסדר, אלא שכאשר התקרבותי אל דלת ביתי שמעתי את עוזרת הבית מזמזמת שירים לעצמה תוך כדי עבודתה, אם הייתי נכנס אל הבית היה עליה להפסיק לשיר, היא אשה קשת יום, והשירים הללו משמחים מעט את לבה, אינני רוצה לגרום לה לעצבות, שאשר כאן עד שתסיים את עבודתה, ואז אעלה שוב לביתי.'

"לפני כשבע שנים ניגשתי למרן הרב שטיינמן, ושאלתי אותו על מה נכון שאדבר, כאשר אני מגיע להרצות בסמינרים וישיבות בחודש אלול? ענה לי מרן 'יש להדגיש את התקווה שבימים הנוראים'"

אנחנו צריכים לדעת, שחודש אלול והימים הנוראים, הם לא הזמן שבו יקבע רק מי ייהרג ומי לא, הם ימים מלאי תקווה. הם ימים שבהם יכולות להיגזר על האדם כל הישועות שהוא צריך להן

הרב דוד ברוורמן

"וְשִׁמְחָתְךָ כָּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כ"ו י"א)
לפני כשבע שנים ניגשתי למרן הרב שטיינמן, ושאלתי אותו על מה נכון שאדבר כאשר אני מגיע להרצות בסמינרים וישיבות בחודש אלול? יש הרי המון נקודות, מה הכי חשוב להעלות? ענה לי מרן הרב שטיינמן: "יש להדגיש את התקווה שבימים הנוראים". העזתי ושאלתי למה להתמקד דווקא בה? אמר לי הרב שטיינמן שהדורות חלשים משהיו, ששימת הדגש על הפחד בפני הצעירים עלולה להרחיקם מלשמוע. קיבלתי על עצמי לעשות כדברי הרב וכבר באותה שנה ראיתי בעיניים עד כמה היו דבריו צודקים ומבינים לנפש האדם.

לאחר הימים הנוראים של אותה שנה ניגש אלי אברך יקר שגר באלעד, וסיפר לי מעשה: בבית הכנסת שלו עשו האברכים חשבון שבין מנחה של יום כיפור לתפילת נעילה, יש חמש

דקות שאפשר לנצל, וחיפשו מישהו שידרוש בזמן הקצרצר הזה דרשה מעוררת. אחד האברכים נענה לאתגר.

הימים היו הימים שלפני תקופת "ערבים", אותם ימים בהם קיבלנו כל כמה ימים עלון ובו מידע על אדם שנפטר ובקשה לעזור למשפחתו. אותו אברך צלצל לקופת העיר ובקש שישלחו לו את העלונים שיצאו באותה שנה, ורק את אלו שהיו על אנשים צעירים. הוא קיבל לידיו שלושים עלונים ופתח כל אחד מהם בתמונת הנפטר, לפני נעילה, ברגעי השקט שהושלכו בקהל, הוא לקח כמה סטנדרים, חיבר לבימה ופרש את העלונים. מול העיניים של המתפללים נשקפו עכשיו שלושים דמויות של אנשים צעירים והאברך אמר רק, "כל אלו היו אתנו בשנה שעברה וקעת כבר לא, וגזר הדין שלהם ניתן ממש ברגעים אלו בשנה שעברה". זהו, מיד אחר כך הוא אסף את כל העלונים ודפק 'נעילה': "מעולם לא הייתה לי תפילת נעילה מרוממת יותר מבאותה שנה", אמר לי אותו אברך אלעד.

בבת אחת הבנתי את דבריו של הרב שטיינמן לעומק. "ומה עשיתם בשנה הבאה?" שאלתי אותו. הוא שתק. בשנה שאחר כך לא חזר האברך על הדברים שלו. הוא ידע את שידעו כולם: גם אם יחזור על הרעיון ההתעוררות לא תדמה לזו שהיתה בשנה שעברה. הנפש לא יכולה לשאת רק קושי ולכן, אחרי ששמעה את הרעיון, תהדוף אותו. "הרעיון של האברך שאתה מספר עליו הוא אומנם מקורי אבל לא הוגן", אמרתי לאברך האלעדי והסברתי מיד:

"בפיוט המרטיט 'ונתנה תוקף' לא כתוב רק מי ימות, כתוב גם מי יחיה, לא כתוב רק מי ינוע, כתוב גם מי ינות. לא כתוב רק מי יעני, כתוב גם מי יעשר. הימים הנוראים אינם רק ימים של עונש ודין, הם הימים שבהם נגזרים גם כל הדברים הטובים שיקרו לאדם בשנה הבאה. כדי להציג לפניכם תמונה אמיתית היה צריך האברך לפנות גם לאגודת 'בוני עולם' ולהביא את רשימת חשוכי הילדים שנפקדו,

לפנות לשדכנים ולקבל את רשימות מעוכבי הזיווג שמצאו השנה את זיווגם, לפנות לעמותות החסד ולקבל את שמות האנשים שכמעט פשטו את הרגל והשתקמו. לפנות לבתי החולים ולקבל את השמות של כל הרשימות האלו מול רשימת הנפטרים ולהניח לכם רק לראות. כי גם הדברים הטובים נגזרו בימים הנוראים, והכוח המעורר של הטוב לא מעורר אותנו רק רגעית כמו הפחד, אלא משפיע לאורך זמן".

אנחנו צריכים לדעת, ובעיקר להנחיל לילדים את הידיעה, שחודש אלול והימים הנוראים הם לא הזמן שבו יקבע מי ייהרג ומי לא, הם ימים מלאי תקווה. הם ימים שבהם יכולת להיגזר על האדם כל הישועות שהוא צריך להן. הם ימים שכל הדברים הטובים מתחילים בהם. ואם נזכה להראות לילדים את הטוב והתקווה שבימים, נזכה כמו שאמר מרן הרב שטיינמן, לעודד אותם.

(מתוך המבשר לבית)

<< המשך מעמוד 1

דברי חיזוק לבעל יסורים

נשאל רבינו: כיצד ניתן לחזק ולעודד אדם בעל יסורים, שמכל כיוונים 'לא הולך לו' - הן מצד הפרנסה, הן מצד המשפחה, וקעת גם הוא עצמו חולה מיוסר מאוד?

תשובה: צריך להביא אותו לידי כך, שיתבונן בדברים שכן יש לו ולאחרים אין. כגון, אם הוא נושם בכוחות עצמו, הרי הוא עדיף מאחרים שגם את זה אין להם. דבר זה לבד יש בו כדי להרים את רוחו ולעודד את נפשו של החולה.

"וְשִׁמְחָתְךָ אֶת דְּבָרֵי הַפְּרִיָּה הַזֹּאת וְעִשִּׂיתָם אִתָּם" (דברים כ"ט, ח')

"א"ר אלעזר, כל המלמד את בן חברו תורה כאלו עשאו לדברי תורה, שנאמר 'ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם', רבא אמר, כאלו עשאו לעצמו שנאמר 'ועשיתם אתם' אל תקרא אותם אלא אתם" (סנהדרין צ"ט).

רבנו לומד עם בחורים בכלל חזון איש

בצעירותו שמש רבינו כר"מ בישיבת ויזניץ (בשנים תשי"ח-תש"כ) אחד מתלמידיו מאותם ימים, שח בערגה על הרגשת החביבות שנתן רבנו לבחורים החסידים. הם הרגישו במוחש את היותו 'שפל ברך':

וזכורה לו העובדה שכשלמדו מסכת ברכות, ניגש לדבר עם רבינו בלימוד (בדיני ברכות הנהנין), יחד עם תלמיד נוסף - הלא הוא מי שמשמש כיום כאדמו"ר מויזניץ שליט"א. אמר להם רבנו ששאלה זו נוגעת לחלק ה"הלכה", וצריך להקדיש לזה זמן מיוחד, והציע שיבואו אחרי הצהריים ללמוד עמו בכלל חזון איש. וכך הוה. במשך כשבוע למד רבנו עמם - "שני בחורים חסידים", בהיכל הכולל, ולימדם איך לומדים הלכה למעשה מהטור והשו"ע עד מסקנת הפוסקים. (שם)

(כל הדברים לוקטו מתוך הספר "הלכות שני")

(מתוך עלון נשיח בחוקי גליון 135)

בעיצומה של סעודת פורים, החל לצטט בעל פה את כל השורות הראשונות בגמרא, השניות ברש"י והשלישיות בתוספות, בכל דף עשירי, שבכל מסכתות השי"ס

מתיקות ועריבות התורה של מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל

הרב מנשה גליקזאהן

"וְשִׁמְחֵתָ כָּל הַטּוֹב" (דברים כ"ו, י"א)

האור החיים הקדוש כותב על הפסוק: "וגם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה. כאומרם ז"ל (אבות פ"ו מ"ג) 'ואין טוב אלא תורה', שאם היו בני"א מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו

משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

דברי רבינו האור החיים הקדוש, צריכים להדהד בלב כל אחד ואחד. אין הכוונה להתמדה ושקידה בתורה גרידא, כי אם להגיע לידי הרגשת מתיקות ועריבות התורה, שעל כך כתב שהיו משתגעים ומתלהטים אחריה. בשורות הבאות נביא סיפורים מדהימים ממרן בעל שבט הלוי זצוק"ל. סיפורים אלו יהוו דוגמא מאלפת, מה היא הרגשת

מתיקות התורה, ויבטאו בצורה הולמת את המושג "היו משתגעים ומתלהטים אחריה". מובא בספר 'הפוסק'.

לימוד במסירות נפש מבלי להתייחס לצינה הרוסית

סיפר בנו הרה"ח ר' יוסף צבי וואזנר דבר פלא שסגירת המעגל שלו, נודעה לנו סמוך לפטירתו. "הנה אבי מורי נפטר עכשיו ל"ע מדלקת ריאות, לקחנו את הרופאים והפרופסורים הכי טובים בארץ בתחום זה. אחד מהרופאים המומחים, ד"ר סירקין שמו, חסיד ליובאוויטש, שהוא רופא באיכילוב למעלה משלושים שנה. כשדברתי עימו על מצבו של אבי, שאלנו באחת משאלותינו: 'האם לאביכם היתה פעם דלקת ריאות?', ענית לו שכן, לפני כשמונים ושתיים שנה כשלמד בישיבת חכמי לובלין. אמר לי הרופא: 'החיידיק עדיין בתוך גופו מאז'. לפליאתי האם ייתכן שחיידיק יקנן בגופו של אדם כל כך הרבה שנים, אישר לי הרופא והראה לי ממצאים מהבדיקה שמוכיחים כדבריו.

"סיפורי לו כעובדא הכי הווי, שכשאבי למד בימי בחרותו בישיבת חכמי לובלין ברשות המהר"ם שפירא, היה שם בלילות כפור אימים. (לובלין שכנה בגבול רוסיה) והנוהל בהיכל בית המדרש היה, שתנור ההסקה היה מופעל כבר מהשעה חמש לפנות בוקר, למשכימי קום הרוצים להכין את עצמם בלימוד כהכנה דרבה לתפילה. אבל לאבי לא הספיקה השעה. אמר לעצמו מרוב אהבת וחשקו לתורה הק': 'בשעה חמש לקום ללמוד- מידי מאוחר בשבילי, אין זה מספיק בשבילי!!!', ואכן האאמו"ר זצ"ל היה קם משעה אחת בלילה לאחר חצות, בלילות הקרים, ולמד במסירות נפש מבלי להתייחס לצינה הרוסית ששררה בחוץ. כעבור תקופה, קיבל דלקת ריאות חריפה ויצא מזה בחסדי ה' ובניסים ונפלאות. כשסיפר פעם אאמו"ר סיפור זה, סיים על כך: 'הייתי אז חולה מסוכן והרופאים כבר נואשו מחיי, ובחסדי שמים מרובים יצאתי מכלל סכנה, וניצלתי לפנים משורת הדין'. ועל זה אמר לי ד"ר

סירקין הנ"ל שהחיידיק הזה כבר שוכן בריאותיו זה 82 שנה! אין זה כי אם זכות לימוד התורה ששמרה עליו במשך שנים כה רבות, שלא יזיק לו החיידיק הזה", מסיים ר' יוסף. לדאבונו לא הצליחו להוציא חיידיק זה מגופו הק'; ונסתלק לגנזי מרומים.

גמרא ירושלמי על מגש האוכל

עוד מוסיף לספר הנגיד הרה"ח ר' יוסף צבי: "מגודל התמדתו הפלאית של רבינו בעת שהותו בישיבה ביח"ל, שאלתי פעם את אבי זצ"ל: מתי הספיק ללמוד תלמוד ירושלמי? הרי אין לומדים את זה בסדרי הישיבות? ענה לי אאמו"ר כי מטעם חינוך הוא יספר לי וכך סיפר: 'הסדר ב'חדר האוכל' בישיבה בלובלין היה, שלא חילקו מנות מרכזיות על השולחנות, אלא כל אחד מהבחורים היה לוקח מגש ועליו צלחת ושאר כלי

האוכל, והיו ניגשים אל עבר החלון שפנה מהמטבח לחדר האוכל, ושם הגישו את האוכל, לכל אחד ואחד מנתו. מדי יום היה משתרך תור ארוך של בחורים (כמה מאות במספר), לפעמים עד שהגיע תורי היה יכול לקחת עשרים דקות או חצי שעה. ורציתי לנצל את הזמן, הייתי מניח על מגש האוכל כרך של גמרא ירושלמי וכך באותן דקות יקרות, זכיתי לסיים את כל לימוד הירושלמי!"

המבחן של הרב בנגיס

עוד סיפר בנו הרה"ח ר' יוסף צבי וואזנר הי"ו, מעשה נורא ומסמר שיער: "לאחר נישואי בארה"ב, הייתי נוסע במטוס בכדי לבקר את אבי בארץ ישראל, באותן שנים היינו נוסעים במטוס מיושן, הטיסה ארכה כעשרים שעות, וכללה מספר נחיתות לצורך תדלוק. במהלך הטיסה הממושכת פנה אלי יהודי מבוגר ובעל צורה, ושאל אותי: 'ונגערמן, ווי זוי הייסט איר?'. (אברך איך קוראים לך?) אמרתי 'וואזנר'. ואז שאל האיש: 'אתה קשור לגרויסע- רב וואזנר' (-הרב וואזנר הגדול?). אישרתי את הדברים. ושכני לטיסה נרעש, הוא ביקש ממני להירגע מספר דקות, הוא היה סהרורי כולו, אחר כך פתח בסיפור שלו היה עד במו עיניו.

"והוא סיפר לי כי בחג הפורים של שנת ת"ש, עלה אבי לבית גאב"ד ירושלים, מרן הגאון רבי זעליג ראובן בנגיס, כשבידיו משלוח מנות. כידוע גאונותו של הרב בנגיס הייתה מבהילה. 'אני הייתי שם עם נכדי', סיפר האיש 'וראיתי שהרב בנגיס מצוי במצב רוח מרומם, לאחר שהתבסס כדת היום. כשראה את אביך, הוא פנה אליו בחביבות ואמר לו: 'מיינ שותף- שותפי לבית הדין- יישר כח שבאתם אלי. אני רוצה שנעבור כעת על השי"ס, ואתם תאמרו לי כיצד מתחילה כל שורה ראשונה של עמוד של עמוד א' שבכל דף עשירי של כל המסכת, כיצד מתחילה השורה השניה ברש"י, באותו העמוד, וכיצד מתחילה השורה השלישית בתוספות.' "אבא שלך, שיחזר האיש באוזני, 'היסס ואמר: 'זה ייקח לפחות

המשך בעמוד הבא <<<

לפתע חשה הרבנית שלא בטוב, רבינו לקח טקסי לד"ר שלזינגר בירושלים, שהיה רופאה של הרבנית לפני שהמשפחה עברה לבני ברק, על פי הזמנת החזון איש זצ"ל. הרופאה היה חמור סבר, ואמר קודרנית: "רבינער, אתה חייב להיות ערוך לכל תרחיש, הלב שלה כמו בלון. כבר לא לב, כל דבר יכול לקרות בכל רגע. ובכל מקרה", קבע, "היא לא תשרוד יותר מחמש שנים".

זה היה ביום האחרון של השבע ברכות בדרך חזור היתה דומיה, הרי שמעו דברים קשים. אחרי שעה שעתיים, גיסו שהיה ביפו, אמר לעצמו שצריך לחזק את הגיס ואת האחות אחרי כאלה דברים קשים. לקח אוטובוס מיפו לבני ברק, שאז היה מבצע לגמרי לא פשוט, והנה הוא נכנס הביתה, ורואה את הגיס הרב וואזנר יושב ולומד בניגון. נדהם מהמחזה שאלו מה קורה? "תראה", ענה לו רבינו, "שמעתי וגם אתה שמעת... אם יש מה לעשות צריך לעשות, ואם לא צריך ללמוד! זאת הדרך היחידה..."

שעתיים, ואני צריך עדיין ליטול ידיים לסעודת פורים. אולם הרב בנגיס זצ"ל לא ויתר, הוא התעקש ושלח את משמשו לבית אמך הרבנית וואזנר, להודיע שבעלה יתעכב במשך כשעתיים.

"בשעתיים הבאות ציטט אביך בע"פ את כל השורות הראשונות בגמרא, השניות ברש"י והשלישיות בתוספות, בכל דף עשירי שבכל מסכתות הש"ס, בברכות החל ובנדה כילה. אני הייתי זה ששלף מארון הספרים כרכי ש"ס, כרך אחר כרך כדי לוודא שאינו טועה. הוא לא טעה אפילו פעם אחת! כשסיים, נשק לו הרב בנגיס על מצחו ואמר לו: 'אשריי שזכיתי לשבת בבית הדין עם גאון עולם כמותך'. צריך לזכור שהוא היה אז אברך צעיר בן עשרים ושמונה בלבד".

צריך ללמוד, זאת הדרך היחידה... סיפור מדהים שהתרחש עם רבינו אישית, לימד מה זה כח התורה. היה זה בשנת תשי"ד התקיימה אז שמחת שבע ברכות של גיסו הרב גלבר שהתגורר אז ביפו, ושם שהה רבינו בשבעת ימי המשתה.

עצה כיצד נצליח לבנות "אלול" טוב. אנחנו מגיעים לאלול. קול השופר מזעזע אותנו וכל השיחות המוסריות ששמענו בישיבה צפות ועולות להן מאליהן. עם ישראל עבר שנה לא קלה וכל אחד ואחד מאיתנו הזדעזע השנה מצרות ואסונות של הכלל ושל הפרט. גם בלי האף והחימה ופחד המשפט, בעצם אנחנו רוצים להתחזק, לעבוד טוב יותר את הקב"ה ולנצל כל יום מימי הרחמים כמו שצריך.

אבל אז הלחץ, הריצה סביב עצמנו, החיים עצמם, טרדות היום-יום וכל מה שעובר עלינו מערבות לנו את הכל כמו עיסה דביקה אחת, כמו חלקי פלסטלינה שהתערבה לכדור אחד, בצבע עכור. פה אנחנו "חוטפים" תפילה טובה ושם שעתיים "תענית דיבור". כאן "סדר" לימוד אחד הלך לאיבוד בבטלה ושם גילינו את עצמנו מדברים לשון הרע במרץ רב ועסוקים בפיסת רכילות סנצסיונית ב"ענייני השעה". ושוב פעם אנחנו מתחזקים, ושוב נופלים, ולחוצים מהאלול, ומרוב לחץ לא מתחזקים למעשה, אלא רק עסוקים ב"במה להתחזק", והנה עבר לו עוד יום, ועוד יום, כמו נדנדה, עולה-יורד... --- "הושע נא נפש מבהלה..."

לחץ, בילבול ואי סדר בעבודת האלול משאיר אותנו תמיד עם קטעי-חיזוק, זעיר פה זעיר שם, סוג של טלאי ועוד טלאי. לכן כדאי לנו להצטרף לאנשי הסדר ולארגן לעצמנו, כמה שיותר מהר, דף מטלות מסודר. כיצד אנו רוצים שהאלול שלנו יראה, בלימוד, בתפילה, בברכות הנהנין, בבין אדם לחבירו, לאשתו, לילדים. נתכנן את צעדינו בתבונה, אולי עדיף עם דף נייר וטבלאות לסימון, וכך ננהל את האלול שלנו, כמו כל בעל עסק שיש לו דו"ח הוצאות והכנסות מסודר. אולי, כך אני מקוה בשביל עצמי וגם בשבילכם, נגיע לראש השנה עם מטען רוחני עשיר יותר.

---ושיהיה לנו אלול מועיל!

להבליג, לוותר, לא להסתכל, לא לחשוב. כמה קל לברך "אשר יצר" או "שהכל נהיה בדברו" ברצינות ובכוונה, והרי לא תמיד עשינו את זה כהוגן...

כ"ק הגה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע מציע לנו לקבל קבלה פעוטה, אך עקבית, מאשר שנקבל צרור קבלות ולא נעמוד בהם. רבי חיים צאנז ממשיך לנו משל נפלא, שמובא גם הוא בספר "שערי ארמון". מעשה בעני אחד שחזר על הפתחים וקיבץ נדבות. כשסיים לאסוף צדקה בעיר אחת, החליט לנסוע לעיר מרוחקת. היה בידו כסף להגיע לעיר הרחוקה בנסיעה במחלקה השלישית ברכבת, אך העני חמד לעצמו נסיעה מרווחת במחלקה הראשונה. אמר העני לעצמו: "אין לי כסף לנסוע מכאן ועד מחוז חפצי, אז אקנה כרטיס לשתי תחנות ובתחנה השניה ארד, אקבץ נדבות ואאסוף עוד כסף להמשך הנסיעה".

אמר ועשה. התרווח בנוחות במחלקה הראשונה ונהנה מהנסיעה, כמו העשירים הגדולים. כשעצרה הרכבת בתחנה השניה, הזכיר לו המבקר שעליו לרדת מהרכבת. קם העני, נטל את מטלטליו הדלים וירד מהרכבת. ואז חשכו עיניו. תחנה זו היתה באמצע הישימון, בלב המדבר...

מוטב לאדם לקבל על עצמו קבלה פעולה, של "מחלקה שלישית", ובלבד שיגיע בה למחוז חפצו. אך אם יקבל קבלה כבדה לזמן קצר מתוך רצון להמשיכה גם בעתיד, עליו לזכור ולהביא בחשבון שהתחנה הבאה תהיה במדבר. היא לא תהיה בימי ההתעוררות וההתרגשות של חודש אלול, ומי יודע אם יהיו לו אז כוחות נפש להמשיך בה גם כן...

הלחוצים

את הקטע הבא אני כותב, למען האמת, בעיקר לעצמי. ואם ישנם עוד יהודים שמזדהים איתי, אולי נוכל לדבר לעצמנו יחד ולטכס

חבל על כל יום!

הצטרף לתוכנית הלימוד על 'הדף היומי' ו'הדף היומי בהלכה'

חייג עכשיו: 02-560-9000

מהו הספר "בשר על גבי גחלים"? מדוע שם רבינו תם לידו קערה עם זהובים כשישב ולמד?

”וְשִׂמְחֵתָ כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ” (דברים כ"ז, י"א)
 ה"אור החיים" הק' כ' גם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה, כאומרם ז"ל (אבות ו, ג) ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם
 החיד"א ב"שם הגדולים" מביא שיש ספר ששמו "בשר על גבי גחלים", והוא ספר קדמון, מזכירים אותו הראשונים ונקרא כך הספר הנזכר שיטתו טעם כבשרא אגומרי. ובליקוטי מהרי"ל (אות עא) כתב: שנקרא כן מפני שמה שכתוב בו, יש בו סברא וטעם כבשר הנצלה ע"ג גחלים, ואינו מצוי ביננו, כי בעו"ה בגזירות נעלם ממנו והוא זה שהביאו בפוסקים "חיבור רב ביבי", והרבה נמצא במרדכי הגדול.
 בליקוטי מהרי"ל (אות פג) כ' שמעידין על ר"ת, כשהיה רוצה ללמוד תמצית מהלכה חמורה היה נותן לפניו תל של זהובים לשמוח בהן ונתרחב לבו ולמד בכח.

”אֵלֶּה יַעֲמִדוּ לְבָרֶךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים” וְאֵלֶּה יַעֲמִדוּ עַל הַקָּלְלָה בְּהַר עֵיבָל” (דברים כ"ז, י"ב-י"ג)
 דבר חידוש מצינו ברבינו בחיי (בראשית כ"ג, כ') שכ' שהר גריזים והר עיבל ששם כרתנו ברית וקבלנו עלינו התורה באלה, נקנה בכסף ע"י יעקב דכתיב עליו (בראשית ל"ג, י"ט) "ויקן את חלקת השדה אשר נטה... אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה".
 למד הרבינו בחיי שחלקת השדה אינה רק מקום הקבורה של יוסף לאחמ"כ והשדה שלידה, אלא כל הר גריזים והר עיבל שמב' צדדיה של שכם.

למי שייך הקרקע של הר גריזים והר עיבל?

”פְּרוּך אַתָּה בְּכַאֲךָ וּבְרוּךְ... פְּצֹאֲתֶךָ” (דברים כ"ח, ז)
 רש"י מביא ע"ז מגמ' בבבא מציעא (קז). "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם".
 מבואר מכאן שכשאדם בא לעולם הוא ללא חטאים.
 וכ' הרש"ש (בהגהת הגמ' שם) ש"מכאן סתירה קצת לבעלי דעת הגלגול", שאומרים שאדם נולד עם חטא כדי לתקנו.
 וידוע דעת ספר העיקרים (להר"ר יוסף אלבו זצ"ל מאמר כ"ט) שכ' על ענין הגלגול: "מכל מקום הנפש שכבר שמשה בגוף האנושי והיתה בעלת בחירה, למה תחזור עוד אל הגוף, ובמה תוכן הטפה הזרעית לקבל הנפש שכבר שמשה בגוף יותר מלקבל הנפש שלא שמשה בגוף ולא היתה בעלת בחירה, והיותר רחוק מזה שיאמרו שנפשות האנשים מתגלגלות בגופות הבעלי חיים, והשם יודע", עי"ש.
 אולם בכתבי האריז"ל והמקובלים הביאו את ענין הגלגול כדבר ברור ויסודי, ויש ליישב.

האם יש סתירה מחז"ל לענין הגלגול?

- מה ענינו של לבן הארמי, למקרא ביכורים, וליל הסדר?
- מדוע רק 'וידוי מעשרות' מסתיים בתפילה, ולא 'מקרא ביכורים'?
- מהו הטעם של ברכת הנהנין?
- מהי הסכנה בחסרון השמחה בעבודת ה'?

השאלות בפרשת השבוע

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

האם יש שייכות בין תפילין לקריאת שמע וליום הכפורים?

כתיבת תפילין שלא כסדרן ■ אמירת קריאת שמע על הסדר ■ סדר עבודת יום הכפורים
עשה את המאוחר ואחריו המוקדם האם נפסל גם המוקדם?

יחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר, ואינו צריך להזות פעם נוספת מדם הפר, כיון שעכשיו נעשה כסדר שדם השעיר לאחר דם הפר, אף שכשנתנו היה שלא כסדר. הכלל שאם הקדים את המאוחר ואחריו עשה את המוקדם נפסל רק המאוחר ואלו המוקדם נהפך להיות ראשון למאוחר שעושה אחריו, מזה הוציא המשנ"ב שגם בכתיבת תפילין אם השלים את האות החסרה לפני שמחק את הכתוב אחריה, מועיל למחוק את מה שכתב בהמשך ולחזור ולכותבו והאות שהשלים נשארת במקומה בכשרות, אף שבשעה שנכתבה לא היתה כסדר.

בשו"ת תורה לשמה [שמיחוס להבן איש חי כידוע] סי' ח' דן בשאלה זו לגבי תפילין, והביא את הראיה מעבודת יום הכפורים בהקדים דם השעיר לדם הפר, ודן דאפשר שמדובר שאחר שהקדים דם השעיר, לפני שהזה מדם הפר נזכר בטעותו, וכיוון בדעתו לעשות מתחלה דם הפר ואחריו דם השעיר, ואז לא יהיה הוכחה לנדון התפילין, אך כתב דמסתימת הדברים משמע שגם אם נזכר לאחר שהזה מדם הפר מועיל לתת דם השעיר, וא"צ לחזור להזות מדם הפר, ועוד הביא ראיות מדברי הראשונים ע"ש באריכות, ובספרו שו"ת רב פעלים (או"ח ח"א סי' ד') כתב לדון בזה והביא כמה דעות הפוסקים, וכתב שמצא בשו"ת תורה לשמה כתב יד שהכשיר בזה, כידוע שרגיל להביא משו"ת תורה לשמה בשם אחר כדי להסתיר את המחבר לגודל ענוותנותו, ותורה לשמה מכרזת עליו בגלוי.

להלכה כתב מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א בספרו שאלת משה - שערי הכתב (שיעור כ"ז פ"ג) להכשיר בזה כמסקנת המשנ"ב ע"ש.

הבה ונלמד הלכה השייכת בהרבה גופי תורה, בסוגייתנו דף מט: אנו לומדים על מצוות שבהם הסדר מעכב, ביניהם עבודת יום הכפורים הסדר מעכב, ואם הקדים מעשה לחברו לא מועיל. המשנה ברורה (סימן ל"ב סכ"ג) מבאר את הדין בכתיבת תפילין שצריך להיות לפי סדר המילים והפרשיות כפי שכתובות בתורה, אם חסרה אפילו אות אחת והמשיך לכתוב אחריה, כל מה שכתב אחריה פסול, וצריך למחוק את כל מה שהמשיך לאחר האות שהחסיר, ולהשלים את האות ולהמשיך בכתיבה לפי הסדר.

אם כתב את האות שהחסיר ורק אח"כ מחק את מה שהמשיך שלא כסדר, האם צריך למחוק גם את האות שהחסיר, כיון שכתב אותה בשעה שהיה כתוב אחריה, או שמא כיון שמחק את ההמשך יוצא שהאות הזאת כתובה כסדר, ורק בהמשך יש חסרון ולא באות הזאת?

בזה נסתפק המשנה ברורה, ובתחילה כתב בביאור הלכה שגם האות פסולה כיון שכתב אותה לפני שמחק מה שאחריה, לפיכך צריך תחילה למחוק את ההמשך ורק אז להשלים את האות ולהמשיך בכתיבה, אך בהערה חזר וכתב שכן מועיל גם כשכתב את האות החסרה לפני המחיקה.

והביא ראיה מהלכות קריאת שמע (סימן ס"ד) שמבואר שם שצריך לקרוא את הפסוקים לפי סדר, כלומר קודם 'ואהבת' ואח"כ 'והיו הדברים' וגו', ואם קרא 'והיו הדברים' ואח"כ 'ואהבת', כתב שם הביה"ל שצריך לחזור על הפסוק 'והיו הדברים', אבל א"צ לומר מחדש 'ואהבת', שכבר יצא בפעם הראשונה, אף שכשקראה לא היתה לפי סדר, שאמרה אחר פסוק 'והיו הדברים', עכשיו זה כסדר. והוכיח שם מהלכות יום כפור שאם הקדים דם השעיר לדם הפר,

היכן ניתן להאזין לשיעור יומי מקוצר בהלכות שבת?

היכן ניתן בכמה דק' לרכוש ידיעות מקיפות בהלכה?

האזינו עכשיו לשיעורי

הרה"ג רבי אריה זילברשטיין שליט"א

5-5 דק' ביום וזכיתם ללמוד את ה'דף היומי בהלכה'

077-2613337

המתנות

ארגון 'אחינו ו'דרשו' מזמינים אותך להיות שותף מגוון רחב של כלי נסף, וכל ספרי 'דרשו' עד לשווי של ובנוסף קבל כרטיסי הגרלה להגרלה

להלן מגוון אפשרויות

מתנה בשווי 533 ש"ח מסלול מס' 15	מתנה בשווי 514 ש"ח מסלול מס' 3	מתנה בשווי 508 ש"ח מסלול מס' 14	מתנה בשווי 320 ש"ח מסלול מס' 1
בתרומה ע"ס 23 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 414 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 12X חודשים סה"כ 240 ש"ח
מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:
סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר
'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'	ספר 'חפץ חיים'	סט 'חפץ חיים ושמירת הלשון'	בהוצאת 'דרשו'
ספר 'חפץ חיים'	'דרש דוד מועדים' 2 כרכים	סכין לחלות מְקַסָּף	כרטיס להגרלה הגדולה
כף הגשה לעוגה מְקַסָּף	סכין לחלות מְקַסָּף	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	50.000 ש"ח
2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח		
מתנה בשווי 533 ש"ח	מתנה בשווי 514 ש"ח	מתנה בשווי 508 ש"ח	מתנה בשווי 320 ש"ח

להשתתפות וקבלת המתנות מוקד

בדרך אליכם

בזיכוי הרבים, ולזכות מיידית במתנות יקרות ערך: **1.052 ש"ח**. על כל תרומה חודשית מ-20 ש"ח ומעלה. **הגדולה בשווי 50.000 ש"ח.**

התרומות וקבלת המתנות:

מתנה בשווי 1.052 ש"ח
16 מסלול חסי

בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים
 סה"כ 700 ש"ח

מקבלים:
 סט 'משנה ברורה' מהודר
 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
 סט 'חפץ חיים ושמירת הלשון'
 גביע יוקרתי מְקֻסָּף
 כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף
 סכין לחלות מְקֻסָּף
 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח
7 מסלול חסי

בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים
 סה"כ 700 ש"ח

מקבלים:
 סט 'משנה ברורה' מהודר
 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
 ספר 'חפץ חיים'
 הספר החדש 'מועד לדוד'
 גביע יוקרתי מְקֻסָּף
 כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף
 סכין לחלות מְקֻסָּף
 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח

מתנה בשווי 650 ש"ח
6 מסלול חסי

בתרומה ע"ס 27 ש"ח לחודש 18X חודשים
 סה"כ 486 ש"ח

מקבלים:
 סט 'משנה ברורה' מהודר
 גביע יוקרתי מְקֻסָּף
 4 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 650 ש"ח

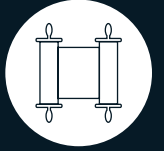
מתנה בשווי 594 ש"ח
5 מסלול חסי

בתרומה ע"ס 25 ש"ח לחודש 18X חודשים
 סה"כ 450 ש"ח

מקבלים:
 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
 גביע יוקרתי מְקֻסָּף
 כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף
 סכין לחלות מְקֻסָּף
 5 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 594 ש"ח

'אחינו' ו'דרשו': 02-5609000

האם יש חומרה מיוחדת באיסור 'שהייה' בתנור חשמלי? כבתה הלהבה בכיריים – האם מותר להעביר את הסיר לכיריים אחרות? האם מותר להזיז את סיר על גבי ה'בלעך' ממקום למקום?

איסור 'שהייה'

- יש אומרים שתבשיל המבושל במקצת, במידה כזו שראוי להיאכל בשעת הדחק, אין בו איסור שהייה. השולחן ערוך מביא דעה זו בשם 'ש אומרים', והרמ"א כתב שהמנהג להקל כדעתם.
- 'מבושל במקצת' הנ"ל - נחלקו ראשונים בהגדרתו, אם מדובר בשליש מהבישול המלא של התבשיל, או במחציתו. ולמעשה, לכתחילה נדרשת מחצית הבישול, ובשעת הדחק, יתכן שניתן להקל.
- כפי שלמדנו, אסור להשהות מערב שבת תבשיל על גבי הכירה, אלא אם כן הכירה 'גרופה וקטומה'. וכיסוי הכיריים בטס מתכת, העשוי פח או נחושת, ומכונה 'בלעך' - נחלקו הפוסקים אם הוא מועיל להתיר את איסור השהייה.
- התנור שבימי חז"ל, החמירו בו חז"ל בנוגע לאיסור 'שהייה', אולם התנור החשמלי שבזמננו - לכל הדעות, דינו ככיריים.
- מי שעבר בשוגג על איסור 'שהייה' - אם התבשיל היה מבושל לגמרי, מותר לאוכלו בשבת. ואם עבר במזיד - אף אם התבשיל היה מבושל לגמרי, אם תוספת הבישול רצויה - אסור לאוכלו.

איסור 'חזרה'

- הנחת תבשיל בשבת על גבי האש אסורה אף כשהוא מבושל לגמרי, ואיסור זה מכונה איסור 'חזרה', או 'נתינה בתחילה'. והוא חמור יותר מאיסור 'שהייה' - שהשווג דינו כמזיד (ראה לעיל).
- המסיר סיר ובו תבשיל מעל הפח ('בלעך') או הפלטה החשמלית, בשבת - כל עוד הסיר בידו, ודעתו להחזירו למקומו, ראוי להחזירו; ובלבד שמדובר בפח ובפלטה שאין בהם איסור 'שהייה'. ואם כבתה להבת הכיריים שמתחת לפח, או הפלטה החשמלית - נחלקו הפוסקים אם הסיר נחשב כמונח על הקרקע.
- סיר המונח בשבת על הפח שעל גבי הכיריים במקום שאינו כנגד הלהבה - נחלקו הפוסקים אם מותר להעבירו בשבת למקום שכנגד הלהבה.
- יש אומרים שאיסור 'חזרה' קיים גם בערב שבת, בסמוך לשקיעת החמה, וניתן להחזיר סיר רק לאש שאין בה איסור 'שהייה'. אולם, תנאי ההחזרה בשבת - שהסיר לא יונח על הקרקע, ושיהיה בדעתו להחזירו - אינם נדרשים בערב שבת אף לדעה זו. וכמו כן, יש אומרים שאיסור החזרה בערב שבת אינו אמור אלא בתבשיל המבושל לגמרי, אשר בו יש לחשוש שיכשלו בהחזרתו גם בשבת.
- יש אומרים שתנאי ההחזרה בשבת הנ"ל נדרשים רק כשמסיר את הסיר מבעוד יום ומחזירו בשבת, אבל אם הסיר את הסיר בשבת עצמה - מותר להחזירו בכל מקרה. ורוב הפוסקים חולקים.
- תבשיל שאין בו איסור 'בישול' מותר להניחו בשבת על גבי סיר מלא העומד על גבי האש, ואף אם האש אינה מכוסה. אולם, אסור להניח את הסיר על גבי סיר אחר כאשר חלק מהסיר העליון שוקע בחלל הסיר התחתון, כיון שאין בזה שינוי מהותי מדרך הבישול הרגילה.

איסור 'הטמנה'

- חכמינו ז"ל אסרו להטמין סיר ובו תבשיל בדבר המוסיף חום לתבשיל, אפילו מערב שבת; ובשבת עצמה - אף בדבר שאינו מוסיף חום. ונחלקו הפוסקים אם 'הטמנה במקצת' אף היא אסורה.